

Пролонговані методичні форми підвищення кваліфікації у КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» у 2025 році

1. Школи педагогічної майстерності

- 1.1. Школа педагогічної майстерності директорів закладів дошкільної освіти «Упроваджуємо професійний стандарт «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти».
- 1.2. Школа новопризначеного керівника територіального методичного об'єднання «ТМО – простір професійного розвитку педагогів громади».
- 1.3. Школа молодого фахівця «Сучасні концепти діяльності вчителя предмета «Захист України».
- 1.4. Навчально-методична школа-лабораторія за освітньою програмою з теми «Уроки літературного читання в початковій школі: шляхи забезпечення якості в сучасних умовах».

2. Педагогічні майстерні

- 2.1. Педагогічна майстерня для вчителів фізики «Реалізація змісту базового курсу фізики у 8 класі Нової української школи».
- 2.2. Педагогічна майстерня «Географічна освіта НУШ у 8 класі» для вчителів географії закладів загальної середньої освіти.
- 2.3. Педагогічна майстерня «Ефективні стратегії викладання економічного курсу «Підприємництво і фінансова грамотність» у контексті сучасних викликів» для вчителів економіки закладів загальної середньої освіти.
- 2.4. Педагогічна майстерня «Розвиток softskills у Новій українській школі: від теорії до практики».
- 2.5. Педагогічна майстерня «Культурно-історичні традиції як спосіб формування національної ідентичності».
- 2.6. Педагогічна майстерня класного керівника «Психосоціальна підтримка та превентивне виховання в роботі класного керівника на засадах педагогіки партнерства».
- 2.7. Педагогічна майстерня для вчителів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі «Особливості організації навчального процесу з інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» в умовах сьогодення».
- 2.8. Педагогічна майстерня для вчителів хімії «Хімічна освіта НУШ у 8 класі».

3. Постійно діючі семінари

3.1. Постійно діючий семінар для керівників територіальних методичних об'єднань директорів і заступників директорів з навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти «Сучасні підходи до управління закладом освіти в умовах застосування інновацій».

3.2. Постійно діючий семінар для молодих фахівців психологічної служби «Психосоціальна підтримка всіх учасників освітнього процесу».

4. Воркшопи

4.1. Воркшоп «Діяльнісні виміри формування ключових компетентностей учнів на уроках української літератури у 8 класі НУШ».

4.2. Воркшоп «Нові підходи до оцінювання здобувачів освіти в мовно-літературній освітній галузі».

4.3. Воркшоп «Сучасний урок у початковій школі: дистанційне навчання».

4.4. Воркшоп «Урок англійської в початкових класах в умовах НУШ: сучасно, якісно, цікаво»

5. Бібліотечний практикум

5.1. Бібліотечний практикум «Професійне становлення».

6. Методичний кластер

6.1. Науково-методичний кластер «Фізична культура в освітньому просторі Нової української школи».

6.2. Методичний кластер «Виховний потенціал учнівських колективів в умовах дистанційки: розуміємо схожість та прославляємо різноманітність» для класних керівників ЗЗСО.

7. Методична панорама

7.1. Методична панорама «Математика навколо нас: прикладна спрямованість навчання».

8. Інклюзивний марафон

8.1. Інклюзивний марафон «Інклюзивний простір в умовах закладу дошкільної освіти» для педагогічних працівників ЗДО.

9. Відкритий онлайн-тренінг

9.1. Відкритий онлайн-тренінг для вчителів інформатики «Інформатика. Подолання освітніх втрат. Алгоритмізація та програмування».

10. Методичний клуб

10.1. Методичний клуб для методистів та керівників гуртків закладів позашкільної освіти «Пошук ефективних шляхів подолання освітніх втрат і розривів у позашкільлі».

Додаток 2
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб 2 «Якісна освіта»**

ПРОГРАМА

Школи педагогічної майстерності директорів закладів дошкільної освіти «Упроваджуємо професійний стандарт «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти»

Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації керівників
закладів дошкільної освіти

Актуальність. Діяльність директора ЗДО в сучасних умовах тісно пов'язана з динамічними змінами в освітньому просторі, запитами суспільства та оновленням нормативно-правової бази. Сучасний директор ЗДО – це керівник-лідер, який здатен створити в закладі атмосферу творчості, інновацій та поваги до учасників освітнього процесу. Він повинен бути готовим до постійного розвитку, вдосконалення своїх знань і навичок, а також до співпраці з різними партнерами.

Керівник закладу освіти має володіти не лише педагогічними знаннями, а й управлінськими навичками, розуміти сучасні освітні тенденції, уміти адаптуватися до постійних змін, вирішувати актуальні завдання щодо діяльності закладу дошкільної освіти в сучасних складних умовах.

Перед керівником ЗДО поставлено такі завдання, що вимагають від фахівця високого рівня професійної майстерності та компетентностей, які є необхідними саме для сучасних умов. Так, директор ЗДО сьогодні має вміти організувати безпечне освітнє середовище для дітей, налагоджувати освітній процес дистанційно, мобільно приймати необхідні рішення в кризових ситуаціях тощо.

Своєрідним компасом для керівника закладу дошкільної освіти, що визначає чіткі орієнтири, знання, вміння та особистісні якості, які необхідні для успішного виконання обов'язків на цій посаді є професійний стандарт «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти». У Професійному стандарті конкретизуються компетентності, якими має володіти керівник. Завдяки отриманим знанням та навичкам керівники ЗДО зможуть забезпечити якісну організацію діяльності закладу.

З огляду на це, актуальним є організація роботи Школи педагогічної майстерні для директорів закладів дошкільної освіти, діяльність якої спрямована на надання допомоги керівникам закладів дошкільної освіти з питань з упровадження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти», ознайомлення з кращими практиками роботи керівників закладів дошкільної освіти.

План роботи педагогічної майстерні містить методичну складову (9 год. – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс (6 год. – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників майстерні протягом календарного року становить 15 годин (0,5 кредити ЄКТС).

Зміст роботи Школи забезпечує Центр громадянського виховання (керівник Горбенко Т.І.) за участі науково-педагогічних працівників кафедри методики дошкільної та початкової освіти.

Мета: розвиток професійних компетентностей директорів закладів дошкільної освіти відповідно до професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти»

Завдання:

- розвинути організаційно-методичну, комунікативну професійні компетентності керівника закладу дошкільної освіти,
- ознайомити з сутністю та складовими професійної компетентності стратегічного управління та розвитку закладу дошкільної освіти;
- удосконалити навички безперервного особистісного та професійного розвитку, здатності до навчання впродовж життя;
- розширити і поглибити знання з реалізації трудової функції директора закладу дошкільної освіти «Організація здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища»;
- надати методичну допомогу керівникам щодо упровадження професійного стандарту в сучасних умовах.

Очікувані результати: удосконалення та розвиток професійних компетентностей:

- організаційно-методичної (здатність забезпечувати організацію освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням запитів його учасників; здатність до методичної підтримки та супроводу педагогічного персоналу закладу дошкільної освіти);
- комунікативної (здатність до ефективної комунікації з учасниками освітнього процесу);
- стратегічного управління та розвитку закладу дошкільної освіти (здатність до використання інструментів стратегічного планування діяльності закладу дошкільної освіти);
- здатності до навчання впродовж життя.

Термін роботи: 2025 рік.

Форми роботи: науково-методичні вебсемінари, тематичний спецкурс.

Керівник: Наталія КАПУСТИНА, методистка Центру громадянського виховання.

Цільова аудиторія: директори закладів дошкільної освіти.

План роботи
Школи педагогічної майстерні для директорів закладів дошкільної освіти
«Упроваджуємо професійний стандарт
«Керівник (директор) закладу дошкільної освіти»

№ з/п	Тематика	Форма реалізації	Кількість годин	Термін проведення	Відповідальні
1.	Організаційно-методична, комунікативна професійні компетентності керівника як основа для забезпечення якісної освітньої діяльності ЗДО	Вебсемінар	3	Лютий	Наталія КАПУСТИНА Надія СОСНИЦЬКА
2.	Стратегічне управління та розвиток закладу дошкільної освіти як професійна компетентність керівника закладу	Вебсемінар	3	Квітень	Наталія КАПУСТИНА Світлана ЖДАНОВА

3.	Трудова функція директора ЗДО «Організація здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища» як складова професійного розвитку	Тематичний спецкурс	6	Травень	Оксана ЗАЛІСЬКА
4.	Безперервний особистісний та професійний розвиток: здатність до навчання впродовж життя	Вебсемінар	3	Жовтень	Наталія КАПУСТІНА Алла ОСТАПЕНКО Маріанна КОЧЕНГІНА Аліна БОЛЬШУКІНА Олена КОВАЛЬ
Усього годин			15		

Алла ОСТАПЕНКО
Тетяна ГОРБЕНКО
Наталія КАПУСТІНА

Використані джерела

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про дошкільну освіту» № 3788-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20>
 - Методичні рекомендації впровадження професійного стандарту керівника (директора) закладу дошкільної освіти: лист МОН України від 03.06.2022 № 1/6015-22. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-metodichni-rekomendacyi-vprovadzhennya-profesijnogo-standartu-kerivnika-direktora-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
 - Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція: наказ МОН України від 12.01.2021 № 33. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya>
5. Професійний стандарт «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти»: наказ Мінекономіки України від 28.09.2021 № 620-21. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
 - Щодо організації освітнього процесу в 2024/2025 навчальному році у закладах дошкільної освіти: лист МОН України від 27.08.2024 №1/15368-24. URL: <https://mon.gov.ua/npa/shchodo-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-20242025-navchalnomu-rotsi-u-zakladakh-doshkilnoi-osvity>

Додаток 3
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Школи управлінських кадрів»**

ПРОГРАМА

**Школи новопризначеного керівника територіального методичного об'єднання
«ТМО – простір професійного розвитку педагогів громади»**

Компонент комплексної програми підвищення
кваліфікації педагогічних працівників за
різними напрямками

Актуальність. В умовах розбудови Нової української школи особливої актуальності набуває підготовка педагога-професіонала як головної рушійної сили освіти в суспільстві, фахівця високої якості, який має навчитися вільно орієнтуватися у сучасних соціальних умовах, самостійно вирішувати складні завдання в процесі суспільних реформ. Процеси євроінтеграції передбачають забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх. Саме тому в умовах розбудови та становлення нової системи підвищення кваліфікації вкрай актуальним є пошук шляхів, методів, форм і засобів організації професійного розвитку сучасного конкурентоспроможного вчителя – суб'єкта активного навчання.

Одним із головних принципів Нової української школи є умотивований учитель, який прагне до професійного та особистого зростання. Сучасна модель освіти потребує нового вчителя, компетентнісного, який постійно працює над собою, неперервно підвищує свій рівень фахових компетентностей, оновлює професійні знання, уміння, навички, постійно вдосконалює свою професійну майстерність. Ця норма закріплена Законом України «Про освіту» (ст. 54) зобов'язавши педагогів до постійного підвищення свого професійного і загальнокультурного рівня та педагогічної майстерності шляхом постійної самоосвіти та інших видів і форм професійного зростання. Неперервний професійний розвиток стає невід'ємною складовою педагогічної діяльності кожного педагогічного працівника закладу освіти. Одним із видів педагогічної діяльності на ряду з навчальною, виховною та організаційною Законом України «Про повну про повну загальну середню освіту» (ст. 24) виділяється методична робота педагога.

Методична робота – важлива ланка неперервної педагогічної освіти, яка має цілісну систему дій і заходів, спрямованих на удосконалення професійних компетентностей, підвищення професійної майстерності та розвиток творчого потенціалу педагогів, формування в них готовності до самовдосконалення, самоосвіти, саморозвитку. Метою такої роботи є створення умов для особистісного професійного розвитку кожного педагога. Участь у методичній роботі має бути професійним обов'язком кожного педагогічного працівника, в тому числі й керівника закладу освіти.

Професійний розвиток учителів реалізується у процесі співробітництва, найбільш ефективно – у взаємодії учителів, педагогів, адміністрації, батьків та інших членів громади, та здійснюється на основі оптимального вибору та поєднання різних форм, методів, технологій і способів організації, які найкраще працюють у конкретній ситуації і в конкретному місці [18].

Ефективною формою професійного розвитку освітян є **професійна спільнота педагогічних працівників** – товариство (об'єднання, група) педагогічних працівників, які об'єднані спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності [4]. Одним із різновидом професійної спільноти педагогів є методичне об'єднання.

Територіальне методичне об'єднання є осередком науково-методичної роботи освітян громади, покликаної формувати і підтримувати належний рівень професійного та особистісного розвитку педагога-фахівця на засадах особистісно орієнтованого, андрагогічного, персоналізованого, системного, діяльнісного та компетентнісного підходів. Саме на основі цих принципів розроблена програма Школи.

В умовах воєнної агресії росії в Україні, руйнації відпрацьованих механізмів, форм і способів організації методичної роботи в громадах (особливо в деокупованих) узагалі і зокрема функціонування територіальних методичних об'єднань, розривами комунікацій, зв'язків, наступності відбувається відновлення діяльності методичних об'єднань в громадах, створення нових професійних спільнот. Їх очолюють новопризначені керівники територіальних методичних об'єднань, які не володіють ефективним інструментарієм організації роботи методичного об'єднання. Саме з метою створення умов для професійного розвитку новопризначених керівників ТМО та організації роботи методичних об'єднань на території громад області організовано роботу Школи новопризначеного керівника територіального методичного об'єднання «ТМО – простір професійного розвитку педагогів громади».

Мета: забезпечення неперервного професійного розвитку новопризначених керівників територіальних методичних об'єднань через удосконалення таких професійних компетентностей: педагогічного партнерства, інформаційно-цифрової та здатності до навчання впродовж життя.

Завдання:

- актуалізувати питання діяльності територіальних методичних об'єднань як однієї з основних форм неперервного професійного розвитку педагогічних працівників;
- виявити проблеми щодо впровадження ключових принципів Концепції НУШ та висвітлити шляхи їх подолання;
- розширити знання та вміння керівників ТМО щодо використання ШІ в освітньому процесі;
- визначити критерії результативності діяльності територіальних методичних об'єднань;
- сприяти налагодженню партнерських і професійних зв'язків керівників територіальних методичних об'єднань на рівні територіальних громад, активізувати їх мотивацію до професійного вдосконалення та особистісного розвитку.

Очікувані результати: удосконалення та розвиток таких професійних компетентностей:

педагогічного партнерства (здатність організовувати ефективну роботу професійної спільноти на засадах відкритості й толерантності; сприяти взаємодії та згуртованості педагогів; здатність визначати ефективні способи комунікації з педагогічними працівниками залежно від ситуації для досягнення поставлених цілей);

інформаційно-цифрової (здатність використовувати сучасні цифрові технології, що дозволяють досягти цілей професійної діяльності та професійно-особистісного розвитку);

здатність до навчання впродовж життя (здатність керівників методичних об'єднань здійснювати рефлексію педагогічної діяльності, критично оцінювати процес професійного становлення; здатність надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку; здатність до інноваційної діяльності).

Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників за програмою складає 15 годин (0,5 кредита ЄКТС), зокрема 3 науково-методичні вебсемінари – 9годин (0,3 кредита ЄКТС), тематичний спецкурс-тренінг – 6 годин (0,2 кредита ЄКТС).

Термін роботи: 2025 рік.

Форми роботи: науково-методичні вебсемінари; тематичний спецкурс-тренінг.

Формат проведення: дистанційний (на платформі ZOOM).

Керівники:

ЄЖЕЛИЙ Віктор, методист Центру організаційно-методичної роботи з керівними кадрами;

ПРОЦАЙ Марія, методист Центру організаційно-методичної роботи з керівними кадрами.

Цільова аудиторія: новопризначені керівники ТМО педагогічних працівників різних категорій (до 3-х років термін очолювання ТМО).

ПЛАН роботи

Школи новопризначеного керівника територіального методичного об'єднання «ТМО – простір професійного розвитку педагогів громади»

№ з/п	Тематика	Форма проведення	Кіл-ть годин	Термін проведення	Відповідальні
1.	ТМО як осередок професійного розвитку педагогічних працівників	Вебсемінар	3	Березень	Алла ОСТАПЕНКО Віктор ЄЖЕЛИЙ Марія ПРОЦАЙ Юлія ПОСМІТНА Юлія РАДЧЕНКО Сергій СТАВИЦЬКИЙ
2.	Упровадження ключових принципів та ідей Концепції НУШ	Вебсемінар	3	Травень	Алла ОСТАПЕНКО Віктор ЄЖЕЛИЙ Марія ПРОЦАЙ Марія АСТАХОВА Юлія ЗАМАЗІЙ Тетяна ГОРБЕНКО
3.	Майстерня AI: технології штучного інтелекту в роботі педагога	Тематичний спецкурс-тренінг	6	Вересень	Марія АСТАХОВА Марія ПРОЦАЙ
4.	Ефективність діяльності ТМО	Вебсемінар	3	Листопад	Алла ОСТАПЕНКО Віктор ЄЖЕЛИЙ Марія ПРОЦАЙ Юлія ПОСМІТНА Світлана КЛІМОВА
Усього годин				15	

Алла ОСТАПЕНКО

Людмила ЛУЗАН

Марія АСТАХОВА

Тетяна ГОРБЕНКО

Юлія ЗАМАЗІЙ

Юлія ПОСМІТНА

Сергій СТАВИЦЬКИЙ

Віктор ЄЖЕЛИЙ

Марія ПРОЦАЙ

Методичне забезпечення

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 №463-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. Розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
4. Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників: Постанова КМУ від 29.07.2020 № 672 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 28.12.2021 № 1391. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2020-%D0%BF#Text>
5. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 № 1133. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
6. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: Постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/898-2020-%D0%BF#Text>
7. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: Наказ МОНУ від 16.07.2018 № 776. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
8. Про затвердження Примірного положення про методичний кабінет закладу дошкільної освіти: Наказ МОНУ від 16.04.2018 № 372. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0372729-18#Text>
9. Про затвердження типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників: Наказ МОНУ від 23.04.2021 № 457. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0457729-21#n15>
10. Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників: Наказ МОНУ від 09.09.2022 № 805.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1649-22#Text>
11. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи. – Київ: МОНУ, 2016. – 36 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
12. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. – Київ: Літера, 2018. – 160 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>
13. Сидоренко В.В. Концептуальні засади Нової української школи: ключові компетентності, ціннісні орієнтири, освітні результати / Вікторія Сидоренко //Методист. – №5. – травень.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/710778/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F_%D0%A1%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%A0%D1%83%D0%B1%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%82.pdf
14. Розвиток ключових компетентностей керівника, учителя та учня Нової української школи: [методичний посібник для керівників і педагогів закладів загальної середньої освіти] / авт. кол.; за заг. ред.Л.Д. Покроєвої. – Х.: Харківська академія неперервної освіти, 2019. – 104 с.

Додаток 4
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб II «Якісна освіта»**

ПРОГРАМА

Школи молодого фахівця

«Сучасні концепти діяльності вчителя предмета «Захист України»

Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації вчителів предмета
«Захист України»

Актуальність. Оновлений предмет «Захист України» — це, передусім, про початкову військову підготовку для учнів та учениць нашої країни. Його мета — пояснити дитині, що таке Сили безпеки та оборони, із чого вони складаються та як працюють. Що таке сучасна війна? Яку роль у ній відіграють дрони, цифрові технології, зв'язок, медицина та евакуація поранених? Що таке after-actionreview (аналіз проведених дій), передбачені стандартами НАТО, та чим це відрізняється від радянського підходу, коли рішення спускають «по вертикалі»? Як викладати предмет «Захист України» в НУШ?

Вивчення предмета «Захист України» спрямоване на досягнення мети загальної середньої освіти. Метою загальної середньої освіти є: всебічний розвиток, навчання, виховання, виявлення обдарувань, соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і здобуття освіти упродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності, дбайливого ставлення до родини, своєї країни, довкілля, спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству. Провідним чинником розвитку такої особистості є формування в учнів умінь застосовувати знання у реальних життєвих умовах, під час розв'язку практичних завдань та здатності визначати і обґрунтовувати власну життєву позицію.

Метою навчального предмета «Захист України» передбачено формування у здобувачів освіти життєво необхідних знань, умінь і навичок щодо захисту України та дій в умовах надзвичайних ситуацій, а також оборонної свідомості, готовності до національного спротиву, розуміння суспільної значущості військової служби, мотивації до набуття необхідних компетентностей у сфері безпеки і оборони.

Від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну здобувачі освіти зазнали значних втрат у навчанні. Тимчасова окупація, бойові дії, повітряні тривоги й перебування в укриттях, у небезпечних умовах або у вимушеній евакуації, відсутність електроенергії та необхідного технічного забезпечення, нестабільний психологічний стан — ось неповний перелік зовнішніх чинників, які змусили перейти заклади освіти на дистанційну форму навчання. Під час запровадження дистанційного навчання зв'язувалось, що викладачі предмета «Захист України», включно новоприйняті (термін роботи до трьох років), володіють цифровими технологіями у недостатньому обсязі. Слід також зазначити, що у більшості закладів загальної середньої освіти викладають предмет «Захист України» вчителі, для яких він є другим (не за фахом) предметом.

Зазначене вище обумовило створення Школи молодого фахівця та розробку програми за темою «Сучасні концепти діяльності вчителя предмета «Захист України».

Мета: розвиток, предметно-методичної та інформаційно-цифрової компетентностей вчителів предмету «Захист України».

Завдання:

- формувати у викладачів предмета «Захист України» системне уявлення про викладання предмета «Захист України» в НУШ;
- розширити обізнаність учителів щодо викладання практичної частини предмету «Захист України» в умовах дистанційного навчання;
- удосконалювати навички використання цифрових інструментів в умовах дистанційної освіти.

Очікувані результати: удосконалення та розвиток професійних компетентностей:

- **предметно-методичної** (здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методи і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти);
- **інформаційно-цифрової** (здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі).

Загальна кількість годин підвищення кваліфікації, що передбачено програмою **Школи молодого фахівця** складає 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС). З них 9 годин – вебсемінари, які доповнюється проведенням тематичного спецкурсу-тренінгу «Цифровий кейс сучасного вчителя предмета «Захист України» (6 год.).

Термін роботи: 2025 рік.

Періодичність: 3 заняття по 3 години, тематичний спецкурс – тренінг 6 годин, усього 15 год.

Форма роботи: дистанційна.

Керівники:

Панасенко А.В., методист Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;

Волкова І.В., старший викладач кафедри виховання й розвитку особистості КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Цільова аудиторія: учителі предмета «Захист України», стаж роботи яких на посаді викладача предмета «Захист України» до трьох років.

**План роботи школи молодого фахівця
«Сучасні концепти діяльності вчителя предмета «Захист України»**

№з/п	Тематика	Форма реалізації	Кількість академічних годин	Терміни роботи	Відповідальні та виконавці
1.	«Особливості викладання предмета «Захист України» в Новій українській школі»	Вебсемінар	3	Вересень 2025 року	Тетяна ГОРБЕНКО Андрій ПАНАСЕНКО Олена БАЙНАЗАРОВА

					Марія АСТАХОВА Ірина ВОЛКОВА
2.	«Урок предмета «Захист України»: методичні та психолого-педагогічні аспекти»	Вебсемінар	3	Жовтень 2025 року	Тетяна ГОРБЕНКО Андрій ПАНАСЕНКО Олена БАЙНАЗАРОВА Марія АСТАХОВА Ірина ВОЛКОВА Галина ВОРОНІНА
3.	«Цифровий кейс сучасного вчителя»	Тематичний спецкурс – тренінг	6	Листопад 2025 року	Світлана КАПЛУН Юлія ВАСИЛЕНКО Андрій ПАНАСЕНКО
4.	«Використання ІКТ на уроках навчального предмета «Захист України» в дистанційному форматі»	Вебсемінар	3	Грудень 2025 року	Тетяна ГОРБЕНКО Андрій ПАНАСЕНКО Олена Сергій СТАВИЦЬКИЙ Юлія ВАСИЛЕНКО
			15		

Алла ОСТАПЕНКО

Людмила ЛУЗАН

Тетяна ГОРБЕНКО

Олена БАЙНАЗАРОВА

Марія АСТАХОВА

Сергій СТАВИЦЬКИЙ

Світлана КАПЛУН

Ірина ВОЛКОВА

Андрій ПАНАСЕНКО

Методичне забезпечення

1. https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf
2. https://znayshov.com/News/Details/zakhyst_ukrainy_povnomu_Yak_zminytsia_vykladannia_tsoho_predmeta_v_shkoli
3. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2023/13.09.2023/Navchalna.programa-2023.zakhyst.Ukrayiny-10-11-standart.pdf>
4. <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti>

5. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2023/13.09.2023/Navchalna.programa-2023.zakhyst.Ukrayiny-10-11-standart.pdf>
6. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/08/13/MNP-Zakhyst.Ukrayiny-Intehrovany.kurs-2024.pdf>
7. Підготовка молоді до подружнього життя: методичний посібник / О.О. Берзіня, Т.Б. Гніда, В.В. Носенко. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017. – 168 с.
8. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. – К.: А.С.К., 2006. – 192 с.: іл.
9. Створення сприятливого навчального середовища: Тренінги / Л. Галіцина. – К.: Шк. Світ, 2011. – 128 с.
10. Учителю предмета «Основи здоров'я»: навчально-методичні матеріали. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2015. – 132 с.
11. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: Наук. Видання. К.: Либідь, 2003. 280 с.
12. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. К.: Либідь, 2003. 344 с.
13. Джерело педагогічних інновацій. Компетентнісний підхід в освіті. Науково-методичний журнал. – Випуск № 3 (19). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017.– 148 с.
14. Інфомедійна грамотність онлайн: посібник для тренера / за заг. ред. Тараненко О. / Розроблено в рамках проєкту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність». – Київ: IREX, 2021. – 400 с.
15. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходи щодо її реалізації до 2025 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
16. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>
17. Коростіль Л.А. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229
18. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: [навч. посібник] / Неля Євтихіївна Мойсеюк. К., 2003. 615 с.
19. Мороз О. Як не стати овочем. Інструкція з виживання в інфопросторі. Харків. Віват 2021.
20. Наказ МОН, молоді і спорту України від 31.10.2011 № 1243 «Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів».
21. Подоляк Л.Г. Основи вікової психології. Навчальний посібник. К.: Главник, 2012. 112 с.
22. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей», затверджена Вченими Радами Інституту проблем виховання (протокол № 6 від 02 липня 2018 року) та Інституту модернізації змісту освіти (протокол № 7 від 26 вересня 2018 року). URL: <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola/>
23. Сидоренко В.В. Концептуальні засади Нової української школи: ціннісно-світоглядний аспект.: збірник матеріалів III-ї Всеукраїнської Інтернет-конференції 18 квітня 2018р. м.Київ. У 2-х частинах: Ч.1./наукова редакція, упорядкування: В.В.Сидоренко, Я.Л.Швень. К.: Агросвіта, 2018. 282 с. С. 121-128.
24. Сорока Г.І. Організація виховної роботи: планування, аналіз, методичне забезпечення. Харків, Видавнича група «Основа», 2006.
25. Сорока Г.І. Сучасні виховні системи та технології: навч.-метод. посібник. Харків: Ве-ста: Видавництво «Ранок», 2002. 128 с.

26. Указ Президента України від 25.05.2020 №195/2020 «Про Національну стратегію розвитку безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>

27. Черних О.О. Керівництво із соціально-педагогічного супроводу формування безпечної поведінки підлітків в Інтернеті: навчально-методичний посібник / Черних О.О. К.: ТОВ ЦП „КОМПРИНТ”, 2017. 104 с.

Додаток 5
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб П «Якісна освіта»**

ПРОГРАМА

**навчально-методичної школи-лабораторії за освітньою програмою з теми
«Уроки літературного читання в початковій школі:
шляхи забезпечення якості в сучасних умовах»**

Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації вчителів
початкових класів, вихователів груп
подовженого дня

Актуальність. Протягом 2018 – 2024 рр. в умовах воєнного стану в нашій країні, в освітянському просторі України відбулося декілька значущих подій, у центрі яких – вивчення особливостей читання дітей і дорослих, визначення рівнів сформованості читацької компетентності в учнів та учениць початкових класів та в 15-річних підлітків, розробка СТРАТЕГІЇ розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія», було проведено наукові дослідження з вивчення освітніх розривів у сформованості читацької компетентності учнів початкових класів, розроблено методичні рекомендації щодо векторів з надолуження освітніх втрат із читання.

У Державному стандарті початкової освіти (мовно-літературна освітня галузь), чинних типових освітніх програмах для початкової школи визначено зміст й обов'язкові результати освіти з літературного читання. Зокрема, це – формування навички читання, навчання здобувачів освіти вдумливого читання, діалогічної взаємодії з текстом, пошуку ключових слів і фраз, прийомів роботи з інформаційними текстами, медіатекстами тощо. У Концепції Нової української школи формування вміння «читання з розумінням» виокремлено як одне з умінь, спільних для всіх ключових компетентностей. На жаль, військова агресія РФ, спричинила чисельні освітні втрати в учнів та учениць закладів загальної середньої освіти, у тому числі й у початковій школі (див. «Дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни у 2023–2024 н.р.»).

Перелічені вище факти зумовили розробку Регіонального відкритого інноваційного освітнього проєкту «Організаційно-педагогічні умови для реалізації «Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» (на дошкільному і початковому рівнях освіти) (2023 – 2025 рр.).

Важливою умовою реалізації завдань, що визначені у зазначених вище нормативних документах, є професійна готовність учителя початкових класів якісно організовувати та проводити уроки читання / літературного читання.

Програму навчально-методичної школи-лабораторії з теми «Уроки літературного читання в початковій школі: шляхи забезпечення якості в сучасних умовах» для вчителів початкових класів, вихователів груп подовженого дня розроблено в площині окреслених вище вимог.

Програма навчально-методичної школи-лабораторії складається з трьох блоків, які взаємопов'язані між собою за змістом та терміном проведення: *Блок 1. Удосконалення професійних компетентностей, актуальних для реалізації трудової функції «Навчання здобувачів*

освіти предметів» (*методичні заходи – вебінари; 12 год*); Блок 2. Удосконалення професійних компетентностей, актуальних для реалізації трудової функції «Впровадження освітнього процесу» (індивідуальна дослідницька робота учасників школи-лабораторії (10 год); Блок 3. Удосконалення професійних компетентностей, актуальних для реалізації трудової функції «Безперервний професійний розвиток».

Програмою враховані основні нормативно-правові документи:

- Закон України «Про освіту»,
- постанови Кабінету Міністрів України

- від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»,

- від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників»,

- Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (Наказ МОН України № 1224 від 29.08.2024);

- Стратегія розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 березня 2023 р. № 190-р);

- Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року.

Роботу навчально-методичної школи-лабораторії з теми «Уроки літературного читання в початковій школі: шляхи забезпечення якості в сучасних умовах» (далі – Школи-лабораторії) як форми навчально-методичної з учителями початкових класів та вихователями груп подовженого дня в межах Відкритого інноваційного освітнього проєкту «Організаційно-педагогічні умови для реалізації «Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» (на дошкільному і початковому рівнях освіти) (2023 – 2025 рр.).

Особливості освітнього процесу в Школі-лабораторії:

- навчання відбувається з використанням ідей *трансформативного навчання*;

- передбачено застосування *елементарної дослідницької навчальної роботи (проведення моніторингових досліджень* у класі, узагальнення й інтерпретація даних, виступ перед аудиторією);

- застосування *мікронавчання, саморефлексій тестових технологій*;

- по завершенні підвищення кваліфікації за програмою Школи-лабораторії передбачено *розробку методичних порад* за результатами дослідницької роботи учасників Школи-лабораторії.

Особливості вебінарів за програмою Школи-лабораторії:

- використання ідей новітньої наукової бази з навчання дорослих;

- застосування оновленого змісту літературної освіти для початкової школи;

- практична спрямованість занять курсів, надання відповідей на конкретні питання педагогів;

- надання переваги інтерактивним заняттям;

- залучення учасників курсів до дослідницько-пошукової навчальної діяльності (слухачі виконуватимуть актуальні наукові міні-дослідження);

- передбачено систему рефлексії та контролю;

- використання під час занять робочого навчально-методичного зошита та метод. рекомендацій з надолуження освітніх втрат.

Мета:

- підвищення загальних і професійних компетентностей учителів початкових класів щодо моделювання різних видів уроків літературного читання в сучасних умовах;

- підготовка учителів-фасилітаторів (наставників) з формування читацької компетентності учнів початкових класів;
- визначення особливостей сформованості читацької компетентності в учнів/учениць початкових класів;
- пошук, розробка та апробація ефективних прийомів, що забезпечують формування в здобувачів початкової освіти навички читання, умінь аналізувати прочитане.

Завдання:

- ознайомити учасників школи-лабораторії з викликами формування читацької компетентності учнів та учениць початкових класів у реаліях сьогодення;
- формувати в учителів початкових класів і вихователів груп подовженого дня такі **мікрокомпетентності**:
 - урахувати під час проведення уроків читання/літературного читання (читання, аналіз тексту, діагностувальні роботи) особливості сформованості в учнів/учениць початкових класів механізмів сприйняття цифрових текстів;
 - удосконалювати навичку читання молодших школярів, які тривалий час навчаються за дистанційною формою;
 - формувати в учнів/учениць визначати в текстах ключові слова та фрази, здійснювати діалогічну взаємодію з текстом;
 - правильно конструювати діагностувальні роботи з літературного читання.
 - вміння педагогічних працівників застосовувати різні форми оцінювання результатів навчання здобувачів освіти;
 - мотивувати до безперервного професійного розвитку вчителів початкових класів і вихователів груп подовженого дня.

Очікувані результати:

удосконалення та розвиток **професійних компетентностей**:

- **предметно-методичної**(здатності моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених Державним стандартом початкової освіти);
- **інклюзивної**(здатності забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного здобувача освіти з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей);
- **прогностичної** (здатності планувати освітній процес);
- **оцінювально-аналітичної**(здатності здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, здатність аналізувати результати навчання здобувачів освіти
- **здатності до навчання впродовж життя** (здатності здійснювати власний професійний розвиток, взаємодіяти з колегами в з питань професійного розвитку)

Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників Школи-лабораторії протягом календарного року складає 30 годин (1 кредити ЄКТС), у тому числі: 6 науково-практичних вебсемінарів – 12годин (0,4 кредити ЄКТС), підсумкове заняття – 2 год, самостійне виконання мікро-досліджень – 10 годин (0,35 кредита ЄКТС, тренінг – 6 годин (0,2 кредити ЄКТС).

Додатково: учасники Школи-лабораторії мають можливість продовжити власний професійний розвиток через навчання на тематичному спецкурсі – 15 год

Термін роботи:2025 рік.

Форми роботи: науково-методичні/науково-практичні вебінари, індивідуальна дослідницька робота учасників Школи-лабораторії, методичний тренінг, підсумкова конференція.

Керівники:

КОЧЕНГІНА Маріанна, завідувач кафедри методики дошкільної та початкової освіти, кандидат педагогічних наук;

ВЛАСЕНКО Галина, методист Центру громадянського виховання

Цільова аудиторія: учителі початкових класів, вихователів груп подовженого дня

План роботи

навчально-методичної школи-лабораторії за освітньою програмою з теми

«Уроки літературного читання в початковій школі:

шляхи забезпечення якості в сучасних умовах»

№ з/п	Тематика	Форма проведення	Кількість годин	Термін проведення	Відповідальні
Блок 1. Удосконалення професійних компетентностей, актуальних для реалізації трудової функції «Навчання здобувачів освіти предметів»					
3.	Про організацію роботи навчально-методичної школи-лабораторії за програмою з теми «Уроки літературного читання в початковій школі: шляхи забезпечення якості в сучасних умовах» у 2024/2025 навчальному році (<i>ZOOM-конференція</i>)	Настановний вебсеминар	2	Січень	Маріанна КОЧЕНГІНА Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВЛАСЕНКО
4.	Виклики формування читацької компетентності учнів та учениць початкових класів у реаліях сьогодення (<i>ZOOM-конференція</i>)	Вебсеминар	2	Лютий	Маріанна КОЧЕНГІНА Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВЛАСЕНКО
5.	Цифрове читання. Особливості сприйняття інформаційних текстів (<i>ZOOM-конференція</i>)	Вебсеминар	2	Березень	Маріанна КОЧЕНГІНА Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВЛАСЕНКО
6.	Удосконалення навички читання (<i>ZOOM-конференція</i>)	Вебсеминар	2	Березень	Маріанна КОЧЕНГІНА Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВЛАСЕНКО
7.	Ключові слова та фрази. Діалогічна взаємодія з текстом (<i>ZOOM-конференція</i>)	Вебсеминар	2	Квітень	Маріанна КОЧЕНГІНА Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВЛАСЕНКО
8.	Діагностувальні роботи з літературного читання (<i>ZOOM-конференція</i>)	Вебсеминар	2	Травень	Маріанна КОЧЕНГІНА Тетяна ГОРБЕНКО

					Галина ВЛАСЕНКО
			12		
Блок 2. Удосконалення професійних компетентностей, актуальних для реалізації трудової функції «Впровадження освітнього процесу» (оцінювально-аналітична компетентність; самостійна дослідницька робота)					
	<i>Здійснення оцінювання результатів навчання здобувачів освіти</i>				Маріанна КОЧЕНГІНА Тетяна ГОРБЕНКО
9.	Виконання мікро-дослідження «Навичка читання»		3	Березень - квітень	Галина ВЛАСЕНКО
10.	Виконання мікро-дослідження «Читацькі інтереси»		3	Квітень	
11.	Виконання мікро-дослідження «Уміння працювати з текстом»		4	Квітень- травень	
	Усього		10		
10	Підсумкова конференція		2	Жовтень	
		Усього за блоком	12		
		Усього за I II блоками	24		
Блок 3. Удосконалення професійних компетентностей, актуальних для реалізації трудової функції «Безперервний професійний розвиток»					
11	Формування в здобувачів освіти вмінь працювати з медіатекстами	Тематичний спецкурс-тренинг	6	Вересень	Маріанна КОЧЕНГІНА Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВЛАСЕНКО
	Усього годин			30	

Людмила ЛУЗАН
Алла ОСТАПЕНКО
Маріанна КОЧЕНГІНА
Тетяна ГОРБЕНКО
Галина ВЛАСЕНКО

Методичне забезпечення

- Єфремова Анастасія. 10 причин, чому наш мозок хоче читати URL : <https://starylev.com.ua/blogs/10-prychyn-chomu-nash-mozok-hoche-chytaty>

- Звіт про науково-дослідну роботу «Психологічна діагностика особливостей когнітивного розвитку молодших школярів в умовах інформаційного суспільства». U R L : <http://psychology-naes-ua.institute/info/188/>
- Книга створює Людину. U R L : https://galinfo.com.ua/news/svyatoslav_vakarchuk_initsiyuie_novyy_sotsialnyy_proekt_knyga_stvoryu_ie_lyudynu_18498.html
- Левицький В.Е., Сербалюк Ю.В. Використання елементів методу глобального читання при формуванні навички читання у дітей з порушеннями розумового розвитку молодшого шкільного віку / В.Е. Левицький, Ю.В. Сербалюк // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): Зб. наук. праць. – 2021. – Випуск № 18. – С. 91 – 110 U R L : <https://aqce.com.ua/vipusk-n18-2021/levickij-ve-serbaljuk-juv-vikoristannja-elementiv-metodu-globalnogo-chitannja-pri-formuvanni-navichki-chitannja-u-ditej-z-porushennjami-rozumovogo-rozvitku.html>
- На 25% здоровіші та мають більшу оплату праці. Чому і навіть українцям варто читати книжки. U R L : <https://nv.ua/ukr/ukraine/navishcho-ukrajincyam-chitati-knizhki/navishcho-ukrajincyam-chitati-knigi-dosvid-rozvinenih-krajn-ukrajinskiy-institut-knigi-50181509.html> .
- Начинова О.В., Траченко О.О. Діагностика дислексії у дітей молодшого шкільного віку. U R L : <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/4030/2/Elena%20Nachinov%D0%B0.pdf>
- Книговище. U R L : <https://www.knigovishte.bg/>
- Новините на детски език. U R L : <https://www.knigovishte.bg/vijte>
- Мартиненко В.О. Читання сучасних молодших школярів: зміни тенденції, які викликають тривогу / Мартиненко В.О. // The process and dynamics of the scientific path: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the V International Scientific and Theoretical Conference, February 9, 2024. Athens, Hellenic Republic: International Center of Scientific Research. – С. 128-130.
- Нестелеєв Максим. Книжка — теж задоволення: Як популяризують читання у світі. U R L : <https://tyzhden.ua/knyzhka-tezh-zadovolennia-iaak-populiaryzuiut-chytannia-u-sviti/>
- Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». U R L : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
- Сай, Н. В. Формування навички читання у дітей із ЗНМ / Н. В. Сай, І. В. Кравченко // Сучасні проблеми логопедії та реабілітації : матеріали V Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (5 квітня 2016 року, м. Суми). – Суми : ФОП Цьома С. П., 2016. – С. 126–130. U R L : <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/4306>
- Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» 2018 р. U R L : https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/2018_ZVIT_MDYAPO_CHYTANNYA_Sajt-1.pdf
- Стратегія розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 березня 2023 р. № 190-р). U R L : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/190-2023-%D1%80#Text>
- Труднощі опанування навички читання: вправи для виявлення і подолання / Методичні рекомендації з виправлення недоліків читання: Міністерство освіти і науки України. Інститут модернізації змісту освіти. Національна академія педагогічних наук України. Інститут спеціальної педагогіки. Лисогірська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат. – К.: 2016, - 77 с.
- Читання в контексті медіаспоживання та життєконструювання. U R L : <https://book-institute.org.ua/uk/news/kategoriya-2/uik-oprilyudniv-rezultati-doslidzhennya-chitannya-v-konteksti-mediaspozivannya-ta-zhitt-konstruyuvannya-dokument>

- Яворський А. В Україні є безпосередній зв'язок між читанням і успіхом у житті. U R L : https://24tv.ua/ukrayini-ye-bezposeredniy-zvyazok-mizh-chitanniam-ukrayina-ovini_n1769702
- Як навчити читати дитину з порушенням інтелектуального розвитку: КУ «Новоселицький інклюзивно-ресурсний центр» Новоселицької міської ради Чернівецького району Чернівецької області. U R L : <http://nirc.kl.com.ua>
- Як читати стало модно? Досвід США, Бразилії, Хорватії, Польщі та Канади. U R L : <https://nv.ua/ukr/ukraine/navishcho-ukrajincyam-chitati-knizhki/yak-prishchepiti-lyubov-do-chitannya-ditini-ta-doroslim-dosvid-inshih-krajin-navishcho-chitati-knigi-50182585.html>
- Ясіновська Наталія. Як вивчають літературу у США. Молодша школа. U R L : <http://www.barabooka.com.ua/yak-vivchajut-literaturu-u-ssha-serednya-ta-starsha-shkola/>
- Beata Mostafavi. Father and son laying on floor reading a book together. Reading print books to toddlers is better than e-books. U R L : <https://www.michiganmedicine.org/health-lab/reading-print-books-toddlers-better-e-books>
- Don't throw away your printed books: A meta-analysis on the effects of reading media on reading comprehension. U R L : <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1747938X18300101?via%3Dihub>
- Engaging Students in the “Joy of Reading” Programme in Finland. U R L : https://www.researchgate.net/publication/318138921_Engaging_Students_in_the_Joy_of_Reading_Programme_in_Finland
- Supporting reading literacy, Finland. U R L : <https://www.cypnow.co.uk/content/best-practice/supporting-reading-literacy-finland>

Додаток 6
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
Хаб 2 «Якісна освіта»**

ПРОГРАМА

**педагогічної майстерні для вчителів фізики на 2025 рік «Реалізація змісту базового курсу
фізики у 8 класі Нової української школи»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації вчителів з фізики**

Актуальність. Продовження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа» і впровадження у 8 класах з 2025/2026 навчального року нового Державного стандарту базової середньої освіти є пріоритетним напрямом шкільної фізичної освіти.

Упровадження Державного стандарту спрямоване на зміни в організації освітнього процесу, які мають забезпечити можливості формування учнями/учнями ключових компетентностей і наскрізних умінь, визначених Законом України «Про освіту», та сприяти вихованню ціннісних орієнтирів відповідно до Концепції «Нова українська школа».

В умовах переорієнтації змісту освітніх програм на формування ключових компетентностей та наскрізних умінь засобами навчального предмета «Фізика», учителю як організатору освітнього процесу важливо пам'ятати, що в центрі філософії реформи «Нова українська школа» постає дитина з її потребами і запитамі. З огляду на це основою формування ключових компетентностей є особистісні якості, особистий, соціальний, культурний і навчальний досвід учнів; їх потреби та інтереси, які мотивують до навчання; знання, уміння та ставлення, що формуються в освітньому, соціокультурному та інформаційному середовищі, у різних життєвих ситуаціях.

Зміст шкільного курсу фізики, визначений конкретними модельними навчальними програмами, ґрунтується на компетентнісних засадах, відповідно до логіки наукового пізнання та розвитку фізичних знань з урахуванням внутрішньо-наукових та міжпредметних зв'язків, пізнавальних інтересів та інтелектуальних і фізичних можливостей здобувачів освіти. Під час реалізації змісту базового курсу фізики у 8 класі за новим Державним стандартом базової середньої освіти вчителю фізики важливо усвідомлювати, що результатом навчання у здобувачів освіти мають бути сформовані компетентності, що ґрунтуються на знаннях та набутих уміннях, в основі яких лежить розуміння фізичних законів, явищ, процесів тощо.

Провідною метою освітньої реформи «Нова українська школа» є підвищення якості освіти. Серед чинників, що забезпечують якість природничої освіти середньої ланки загальної середньої освіти найвпливовішими є:

- осучаснення та оздоровлення освітнього середовища;
- впровадження технологій особистісно і компетентісно зорієнтованого навчання, виховання і розвитку учнів;
- діяльнісний підхід;
- технологічність методик навчання;

- моніторинговий супровід освітнього процесу;
- своєчасна та якісна підготовка педагогічних працівників до впровадження завдань освітньої реформи тощо.

Зазначене вище потребує відповідної та завчасної підготовки вчителів фізики та підвищення їх професійної компетентності з питань упровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти в освітній процес з фізики.

Тому вбачаємо за необхідне допомогти вчителю фізики сформуванню шляхів реалізації реформи «Нова українська школа» на рівні базової освіти засобами змісту навчального предмета «Фізика». З цією метою розроблено програму педагогічної майстерні для вчителів фізики «Реалізація змісту базового курсу фізики у 8 класі Нової української школи».

Доцільним є в межах пролонгованої методичної форми професійного розвитку педагогів допомогти вчителям зорієнтуватися в просторі освітньої реформи, реалізувати зміст базового курсу фізики 8 класу для формування особистості учня згідно мети загальної середньої освіти та мети природничої освітньої галузі, оскільки від професійної компетентності вчителя залежить якісна організація освітнього процесу, спрямована на досягнення завдань освітньої реформи «Нова українська школа».

Програма педагогічної майстерні містить методичну складову (9 год. – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 год. – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників майстерні протягом навчального (календарного) року становить 15 годин (0,5 кредити ЄКТС).

Зміст роботи Школи забезпечує Центр методичної та аналітичної роботи (керівник Посмітна Ю.А.).

Мета: розвиток предметно-методичної, інформаційно-цифрової компетентностей, здатності до навчання впродовж життя щодо забезпечення якісної реалізації змісту базового курсу фізики у 8 класі Нової української школи.

Завдання:

- проаналізувати особливості модельних навчальних програм з фізики за 8 клас щодо формування ключових компетентностей учнів засобами змісту тем відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених Державним стандартом базової середньої освіти;
- розширити і поглибити теоретичні знання щодо використання сучасних й ефективних методик і технологій навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти в освітньому процесі з фізики у 8 класі Нової української школи;
- надати методичну допомогу вчителям фізики щодо реалізації змісту базового курсу фізики у 8 класі в освітньому процесі відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти;
- сприяти поглибленню вмій вчителів фізики використовувати цифрові технології та застосовувати цифрові ресурси в освітньому процесі з фізики в Новій українській школі.

Очікувані результати: удосконалення та розвиток професійних компетентностей:

- предметно-методичної (здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти);
- інформаційно-цифрової (здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси, здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі);
- здатності до навчання впродовж життя (здатність до інноваційної діяльності).

Термін роботи: 2025 рік.

Форми роботи: вебсемінари, тематичний спецкурс-тренінг, підсумкова конференція.

Керівники:

Федченко С.Г., методистка Центру методичної та аналітичної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», Василенко Ю. М., старший викладач секції інформаційних технологій в освіті КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Цільова аудиторія: учителі фізики закладів загальної середньої освіти Харківської області (за бажанням).

План роботи педагогічної майстерні для вчителів фізики

№ з/п	Тематика	Форма реалізації	Кількість годин	Термін проведення	Відповідальні
1.	Формування ключових компетентностей учнів засобами змісту теми «Момент сили. Механічна робота та енергія»	Вебсемінар	3	Травень	Світлана ФЕДЧЕНКО
2.	Формування ключових компетентностей учнів засобами змісту теми «Внутрішня енергія. Теплові явища»	Вебсемінар	3	Червень	Світлана ФЕДЧЕНКО
3.	Формування ключових компетентностей учнів засобами змісту теми «Електричні явища. Електричний струм»	Вебсемінар	2	Вересень	Світлана ФЕДЧЕНКО
4.	Цифровий кейс сучасного вчителя	Тематичний спецкурс-тренінг	6	Жовтень	Світлана КАПЛУН Юлія ВАСИЛЕНКО Світлана ФЕДЧЕНКО
5.	Обмін досвідом: «Ефективні стратегії навчання фізики: практичний аспект»	Підсумкова конференція	1	Листопад	Світлана ФЕДЧЕНКО
Усього годин				15	

Алла ОСТАПЕНКО

Людмила ЛУЗАН

Юлія ПОСМІТНА

Світлана КАПЛУН

Світлана ФЕДЧЕНКО

Методичне забезпечення

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/ixnq>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <http://surl.li/mfrk>
3. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
5. Лист МОН України 30.08.2024 року № 1/13749-23 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання № 1.1/15776 від 30.08.24 року «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році». URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66d/ffe/c4c/66dffec4c92d2958213439.pdf>
6. Модельна навчальна програма "Фізика. 7 - 9 класи" для закладів загальної середньої освіти (авт. Кремінський Б.Г., Гельфгат І.М., Божинова Ф.Я., Ненашев І.Ю., Кірюхіна О. О.). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/16.08.2023/Fizyka.7-9%20kl.Kreminskyy.ta.in.16.08.2023.pdf>
7. Модельна навчальна програма "Фізика. 7 - 9 класи" для закладів загальної середньої освіти (авт. Головка М.В., Засекін Д.О., Засекіна Т.М., Крячко І.П., Ляшенко О.І., Мацюк В.М., Мельник Ю.С., Непорожня Л.В., Сіпій В.В.). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/16.08.2023/Fizyka.7-9%20kl.Holovko.ta.in.16.08.2023.pdf>
8. Модельна навчальна програма "Фізика. 7 - 9 класи" для закладів загальної середньої освіти (авт. Максимович З.Ю., Білик М.М., Варениця Л.В. Коваль Г.С., МикитескО.М., Ординович М.Б., Созанський А.В., Шевців В.Ф.). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/>
9. Model.navch.prohr.5-9.klas/Fizyka-2023/Fizyka.7-9.kl.Maksymovych.ta.in.20.02.2023.pdf
10. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 2016 с.

Додаток 7
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Якісна освіта»**

**ПРОГРАМА
педагогічної майстерні «Географічна освіта НУШ у 8 класі»
для вчителів географії закладів загальної середньої освіти**

Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників з географії

Актуальність. Сучасна географічна освіта має викликати в учнів цікавість і захоплення світом та його людьми. Географічні компетентності забезпечують формування в учнів просторової уяви та мислення, пояснюють, як природні та суспільні об'єкти, явища і процеси на Землі в різних масштабах формуються, взаємопов'язані та змінюються з часом.

Унікальність сучасної шкільної географії в тому, що вона інтегрує одночасно природничі (фізична географія), громадянські (соціальна й економічна географія) та інформаційно-технічні (картографічна складова) галузі знань. Жодна з галузей знань не має причетності відразу до декількох блоків наук і можливості інтегрувати в собі настільки різноманітні відомості й закономірності.

Підвищити інтерес до географії, активізувати діяльність учнів на уроках і таким чином забезпечити підвищення якості освітнього процесу – це завдання кожного вчителя географії. Головне завдання вчителя на уроці, як і раніше, – учити географії, застосовуючи той арсенал методів, який дає найкращі результати. Уроки мають бути побудовані так, щоб діти не втратили цікавості до предмета.

Проблематичними питаннями в географічній освіті в контексті впровадження НУШ у 8 класі є недостатнє застосування практичних знань у повсякденному житті, що знижує мотивацію учнів, недостатнє методичне забезпечення навчання географії в контексті сучасного навчання, недостатнє використання геоінформаційних систем та онлайн-картографічних інструментів через низьку цифрову компетентність учителів, нерозуміння важливості використання проєктних і дослідницьких форм навчання, складність у сучасних підходах до оцінювання, які враховують як академічні знання, так і розвиток компетентностей.

Подолання цих проблем вимагає активного впровадження сучасних методик, технологій і підходів до навчання, а також підвищення професійної компетентності педагогів. Це можливо через регулярні тренінги, педагогічні майстерні та методичну підтримку зі сторони адміністрації.

Педагогічна майстерня «Географічна освіта НУШ у 8 класі» спрямована на те, щоб допомогти педагогу в організації та проведенні сучасного уроку, формуванні ключових і предметних компетентностей учнів співпрацювати з іншими вчителями географії щодо впровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти.

Програма педагогічної майстерні містить методичну складову (15 годин – 0,5 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (15 годин – 0,5 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників майстерні протягом навчального року становить 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Мета: вдосконалення та розширення таких професійних компетентностей як предметно-методична, інформаційно-цифрова та педагогічного партнерства; надання науково-методичної й практичної допомоги вчителям географії щодо реалізації ідей нового Державного стандарту базової середньої освіти та модельних навчальних програм в освітньому процесі.

Завдання:

- надати методичну допомогу щодо навчання географії в закладах загальної середньої освіти за модельними навчальними програмами;
- окреслити пріоритетні завдання для вчителів географії щодо формування ключових компетентностей на сучасному уроці;
- ознайомити вчителів із сучасними педагогічними методиками та технологіями оцінювання рівня сформованості предметних компетентностей з географії
- узагальненити та поширити ефективний педагогічний досвід;
- залучити педагогів до дослідно-пошукової та практичної роботи;
- розглянути можливості профорієнтаційної роботи у закладі загальної середньої освіти для розвитку географічних компетентностей;
- створити фонд навчально-методичних матеріалів, літератури, аудіо- та відеоматеріалів, в електронному вигляді.

Таким чином, учителям географії необхідно сьогодні відібрати зі своїх методичних надбань найбільш ефективні, змінити, модернізувати, трансформувати навчальний процес із метою підвищення якості географічної освіти. Над цим працює педагогічна майстерня «Географічна освіта НУШ у 8 класі».

Очікувані результати: успішне вдосконалення та розвиток наступних професійних компетентностей:

- предметно-методичної (здатність формувати та розвивати в учнів географічну компетентність та ціннісні ставлення до навколишнього середовища; використовувати інтегроване навчання та сучасні методики навчання);
- інформаційно-цифрової (здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, ефективно використовувати наявні та створювати нові освітні ресурси, використовувати цифрові технології в освітньому процесі);
- педагогічного партнерства (здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями в освітньому процесі, працювати в команді, створювати можливості до самореалізації).

Термін роботи: 2025 рік.

Періодичність: 3 заняття по 5 академічних годин, усього 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг, 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників майстерні протягом навчального року становить 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Форми роботи: науково-практичний семінар, семінар-тренінг, методична студія.

Керівники педагогічної майстерні:

Саввіч О.М., методист Центру методичної та аналітичної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

Грінченко О.І., старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Цільова аудиторія: учителі географії закладів загальної середньої освіти (за бажанням).

**План роботи
педагогічної майстерні «Географічна освіта НУШ у 8 класі»**

№ з/п	Тематика	Форма реалізації	Кількість годин	Термін проведення	Відповідальні
1.	Оновлення навчально-методичного забезпечення змісту шкільної географії у 8 класі. Профорієнтаційна робота у закладі загальної середньої освіти для розвитку географічних компетентностей.	Науково-практичний семінар	5	Березень	Олександр САВВІЧ Олександр ГРІНЧЕНКО
2.	Моделюємо урок географії у 8 класі. Компетентністний підхід до уроку географії. Оцінювання рівня сформованості предметних компетентностей з географії.	Семінар-тренінг	5	Червень	Олександр САВВІЧ Олександр ГРІНЧЕНКО
3.	Особливості організації освітнього процесу з географії у 8 класі за модельними програмами НУШ	Тематичний спецкурс-тренінг	15	Серпень	Олександр САВВІЧ Олександр ГРІНЧЕНКО
4.	Створення якісного навчального географічного контенту в 8 класі.. Практичні роботи. Географічні дослідження. Позакласна робота.	Методична студія	5	Вересень	Олександр САВВІЧ Олександр ГРІНЧЕНКО
Усього годин				30	

Алла ОСТАПЕНКО

Людмила ЛУЗАН

Юлія ПОСМІТНА

Марія АСТАХОВА

Олександр САВВІЧ

Олександр ГРІНЧЕНКО

Методичне забезпечення

1. Сайт Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu-post-diploma.kharkov.ua>

2. Вішнікіна Л. Структура предметної географічної компетентності учнів (рекомендації для вчителів географії) / Любов Вішнікіна, Олег Топузов // Українська професійна освіта. – 2024. – № 1. – С. 103-112.
3. Концепція географічної освіти в основній школі : проект / Інститут педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. М. Топузова, О. Ф. Надтоки, Л. П. Вішнікіної. – К.: Педагогічна думка, 2024. – 30 с.
4. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. [Електронний ресурс] / Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів Виконавчої влади України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua> . – Назва з екрана.
6. Методичний порадище для вчителів географії : методичний посібник / О. І. Грінченко, О. М. Саввіч; за ред. Л. Д. Покроєвої, Т. В. Дрожжиної. – Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2015. – 160 с.
7. Топузов О. М. Загальна методика навчання географії: підручник [з грифом МОНМС України] / О. М. Топузов, В. М. Самойленко, Л. П. Вішнікіна. – К.: ДНВП «Картографія», 2023. – 512 с.
8. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 Київ <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standativ-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
9. Гриневич, Л., Елькін, О., Калашнікова, С., Коберник, І., Ковтунець, В., Макаренко, О., Малахова, О., Нанаєва, Т., Усатенко, Г., Хобзей, П., Шиян, Р. (2016). Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (М. Грищенко, заг.ред.). Міністерство освіти і науки України. <https://cutt.ly/oRYU2ff>
10. Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України №235 від 19 лютого 2021 р. Київ. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyiosviti>
11. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січ. 2020 р. № 463-IX. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-IX?fbclid=IwAR3HPX7nGuTO1v2MGtHJ1p0zWxrQUiuf7N07Ir3-KCwI-Ed2fpo9nbDPwRY#Text%20%20>
12. Індивідуалізація навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу у базовій школі: методичний посібник. [Електронне видання] / Топузов О. М., Алексеева С. В., Малихін О. В., Арістова Н. О. – Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. – 113 с.
13. Навчальна програма з географії для 8 класу НУШ : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Programy-5-9-klas/2022/11/geo.pdf>
14. Методичні рекомендації щодо організації навчання з географії у 8 класі . Міністерство освіти і науки України, 2023. – Київ: МОН.
15. Сидоренко В.П. Географія України: Природні умови та ресурси. Навчальний посібник . – Київ: Либідь, 2020. – 180 с.
16. Електронний ресурс «Моя географія» . Онлайн-платформа для учнів і вчителів: <https://geografiamotozil2.jimdofree.com/>

17. Бібліотека НУШ: «Географія України в сучасному світі». Збірник матеріалів для вчителів. – Київ: НЦ «МАН України», 2023. – 98 с.
18. Гільберг Т.Г., Паламарчук Л.Б. Географія для нової української школи: Методичний посібник. – Київ: Генеза, 2022. – 144 с.
19. Паламарчук М.М. Географічні картосхеми як інструмент розвитку просторового мислення учнів. – Київ: Інститут географії НАН України, 2023. – 72 с.

Додаток 8
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Якісна освіта»**

ПРОГРАМА

**педагогічної майстерні «Ефективні стратегії викладання економічного курсу
«Підприємництво і фінансова грамотність» у контексті сучасних викликів»
для вчителів економіки закладів загальної середньої освіти**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників з економіки**

Актуальність. Актуальність підвищення рівня фінансової грамотності населення України зумовлена викликами, які постають сьогодні як перед окремою людиною, так і перед громадою, суспільством в цілому. Ключ до подолання бідності, досягнення високого рівня соціальних стандартів в країні – економічна освіта, фінансова грамотність та ділова активність, молоді в першу чергу. У ст. 12 Закону України «Про освіту» задекларовано завдання формування ключових компетентностей, спрямованих на досягнення загальної освітньої мети, одна з яких – підприємливість та фінансова грамотність.

У сучасних умовах стрімких соціально-економічних змін і викликів глобалізації важливість формування підприємницької компетентності та фінансової грамотності стає пріоритетом у системі освіти. Новий курс «Підприємництво і фінансова грамотність» для 8–9 класів відкриває можливості для розвитку учнів у ключових життєвих навичках: уміння приймати фінансово обґрунтоване рішення, ефективно управляти ресурсами та адаптуватися до змін.

Водночас викладання цього курсу супроводжує виклики: недостатнє методичне забезпечення, складність у програмуванні інтерактивних форм навчання, а також потреба в інтеграції навчального матеріалу з реальними життєвими ситуаціями. Уроки мають бути не лише інформативними, але й мотивуючими, конструктивними так, щоб сприяти активному залученню учнів до навчального процесу.

Подолання цих проблем потребує систематичного підвищення професійної майстерності вчителів економіки. Для подолання цих викликів необхідно забезпечити педагогів практичними методичними лайфхаками, сучасними інструментами та алгоритмами для викладання курсу. Таким чином, ця майстерня є першим кроком для створення сучасного, цікавого та результативного освітнього середовища.

Програма педагогічної майстерні містить методичну складову (9 годин – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 годин – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників майстерні протягом навчального року становить 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Мета: вдосконалення та розширення таких професійних компетентностей як предметно-методична, інформаційно-цифрова та педагогічного партнерства; надання науково-методичної й практичної допомоги вчителям економіки щодо реалізації ідей нового Державного стандарту базової середньої освіти та модельних навчальних програм в освітньому процесі.

Завдання:

- надати методичну допомогу щодо навчання підприємливості та фінансової грамотності в закладах загальної середньої освіти за модельними навчальними програмами;
- окреслити пріоритетні завдання для вчителів економіки щодо формування ключових компетентностей на сучасному уроці;
- ознайомити вчителів із сучасними педагогічними методиками та технологіями оцінювання рівня сформованості предметних компетентностей з підприємливості та фінансової грамотності;
- узагальнити та поширити ефективний педагогічний досвід;
- залучити педагогів до дослідно-пошукової та практичної роботи;
- розглянути можливості профорієнтаційної роботи у закладі загальної середньої освіти для розвитку економічних компетентностей;
- створити фонд навчально-методичних матеріалів, літератури, аудіо- та відеоматеріалів, в електронному вигляді.

Таким чином, учителям економіки необхідно сьогодні відібрати зі своїх методичних надбань найбільш ефективні, змінити, модернізувати, трансформувати навчальний процес із метою підвищення якості економічної освіти. Над цим працює педагогічна майстерня «Ефективні стратегії викладання економічного курсу «Підприємництво і фінансова грамотність» у контексті сучасних викликів».

Очікувані результати: успішне вдосконалення та розвиток наступних професійних компетентностей:

- предметно-методичної (знання і розуміння особливостей освітніх галузей, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, здатність моделювати зміст навчання для розвитку підприємливості та фінансової грамотності);
- інформаційно-цифрової (здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, ефективно використовувати наявні та створювати нові освітні ресурси, використовувати цифрові технології в освітньому процесі);
- педагогічного партнерства (здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями в освітньому процесі, працювати в команді, створювати можливості до самореалізації).

Термін роботи школи: 2025 рік.

Періодичність: 3 заняття по 3 академічних годин, усього 9 годин (0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг, 6 годин (0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників майстерні протягом навчального року становить 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Форми роботи: науково-практичний семінар, семінар-тренінг, методична студія.

Керівники педагогічної майстерні:

Саввіч О.М., методист Центру методичної та аналітичної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;

Грінченко О.І., старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Цільова аудиторія: учителі економіки закладів загальної середньої освіти (за бажанням).

**План роботи
педагогічної майстерні «Підприємництво і фінансова грамотність»
у контексті сучасних викликів»**

№ п/п	Тема	Форма реалізації	Терміни роботи	Кількість навчальних годин	Виконавці
1.	Оновлення навчально-методичного забезпечення змісту шкільної економічної освіти у 8 класі. Профорієнтаційна робота у закладі загальної середньої освіти для розвитку ключових підприємницьких і фінансових компетентностей.	Науково-практичний семінар	Квітень 2025 року	3	Олександр САВВІЧ Олександр ГРІНЧЕНКО
2.	Моделюємо урок у курсі «Підприємництво та фінансова грамотність». Компетентнісний підхід, оцінювання рівня сформованості предметних компетентностей.	Семінар-тренінг	Жовтень 2025 року	3	Олександр САВВІЧ Олександр ГРІНЧЕНКО
3.	Особливості організації освітнього процесу з курсу «Підприємництво та фінансова грамотність» у 8 класі за модельними програмами НУШ	Тематичний спецкурс	Листопад 2024 року	6	Олександр САВВІЧ Олександр ГРІНЧЕНКО
4.	Створення якісного навчального контенту курсу «Підприємництво та фінансова грамотність».	Методична студія	Грудень 2024 року	3	Олександр САВВІЧ Олександр ГРІНЧЕНКО
Усього				15	

Алла ОСТАПЕНКО

Людмила ЛУЗАН

Юлія ПОСМІТНА

Марія АСТАХОВА

Олександр САВВІЧ

Олександр ГРІНЧЕНКО

Методичне забезпечення

1. Сайт Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu-post-diploma.kharkov.ua>

2. Вішнікіна Л. Структура предметної географічної компетентності учнів (рекомендації для вчителів географії) / Любов Вішнікіна, Олег Топузов // Українська професійна освіта. – 2024. – № 1. – С. 103-112.

3. Концепція географічної освіти в основній школі : проект / Інститут педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. М. Топузова, О. Ф. Надтоки, Л. П. Вішнікіної. – К.: Педагогічна думка, 2024. – 30 с.

4. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>

5. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. [Електронний ресурс] / Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів Виконавчої влади України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua> . – Назва з екрана.

• Методичний поради́ник для вчителів географії : методичний посібник / О. І. Грінченко, О. М. Саввіч; за ред. Л. Д. Покросвої, Т. В. Дрожжиної. – Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2015. – 160 с.

• Топузов О. М. Загальна методика навчання географії: підручник [з грифом МОНМС України] / О. М. Топузов, В. М. Самойленко, Л. П. Вішнікіна. – К.: ДНВП «Картографія», 2023. – 512 с.

• Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 Київ <https://www.kmu.gov.ua/nras/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-rovnoyi-zagalnoi-serednoi-osviti-i300920-898>

• Гриневич, Л., Елькін, О., Калашнікова, С., Коберник, І., Ковтунець, В., Макаренко, О., Малахова, О., Нанаєва, Т., Усатенко, Г., Хобзей, П., Шиян, Р. (2016). Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (М. Грищенко, заг.ред.). Міністерство освіти і науки України. <https://cutt.ly/oRYU2ff>

• Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України №235 від 19 лютого 2021 р. Київ. <https://mon.gov.ua/ua/nra/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoi-serednoyiosviti>

• Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січ. 2020 р. № 463-ІХ. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-IX?fbclid=IwAR3HPX7nGuTO1v2MGtHJ1p0zWxrQUiuf7N07Ir3-KCwI-Ed2fpo9nbDPwRY#Text%20%20>

• Індивідуалізація навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу у базовій школі: методичний посібник. [Електронне видання] / Топузов О. М., Алексеева С. В., Малихін О. В., Арістова Н. О. – Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. – 113 с.

• Навчальна програма з географії для 8 класу НУШ : [https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna %20serednya /Programy -5 -9 -klas /2022 /11 /geo .pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Programy-5-9-klas/2022/11/geo.pdf)

• Методичні рекомендації щодо організації навчання з географії у 8 класі . Міністерство освіти і науки України, 2023. – Київ: МОН.

• Сидоренко В.П. Географія України: Природні умови та ресурси. Навчальний посібник . – Київ: Либідь, 2020. – 180 с.

• Електронний ресурс «Моя географія» . Онлайн-платформа для учнів і вчителів: <https://geografi MOZIL2.jimdofree.com/>

• Бібліотека НУШ: «Географія України в сучасному світі» . Збірник матеріалів для вчителів. – Київ: НЦ «МАН України», 2023. – 98 с.

• Гільберг Т.Г., Паламарчук Л.Б. Географія для нової української школи: Методичний посібник . – Київ: Генеза, 2022. – 144 с.

• Паламарчук М.М. Географічні картосхеми як інструмент розвитку просторового мислення учнів . – Київ: Інститут географії НАН України, 2023. – 72 с.

Додаток 9
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Якісна освіта»**

**ПРОГРАМА
педагогічної майстерні «Розвиток softskills у Новій українській школі:
від теорії до практики»
хаб «Якісна освіта»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників за різними напрямками**

Актуальність. Сучасний світ швидко змінюється, і навички, які були актуальними ще кілька десятиліть тому, сьогодні можуть бути недостатніми. Сучасний ринок праці вимагає не тільки знань у конкретній галузі, але й комплексу так званих "м'яких" навичок, які допомагають успішно взаємодіяти з іншими людьми, вирішувати проблеми, адаптуватися до змін та бути ефективним у команді.

Традиційна освіта фокусується на засвоєнні знань і навичок у конкретних предметних областях (hardskills). Softskills доповнюють ці знання, роблячи їх більш практичними та корисними. Нова українська школа акцентує увагу на формуванні не лише предметних знань, а й ключових компетентностей учнів, які включають softskills. Учитель, який розуміє важливість розвитку softskills, зможе ефективно інтегрувати ці навички у власний освітній процес. Формування softskills сприяє всебічному розвитку особистості учня, допомагає йому краще пізнати себе, свої сильні та слабкі сторони, розвивати свої таланти та потенціал.

Розвиток softskills є невід'ємною частиною Нової української школи. Це інвестиція в майбутнє наших дітей, яка допоможе їм стати успішними, щасливими та адаптованими до викликів сучасного світу.

Усе вище зазначене потребує відповідної підготовки вчителів та підвищення їх професійної компетентності щодо розвитку softskills в учасників освітнього процесу. Саме з цією метою розроблена програма педагогічної майстерні «Розвиток softskills у Новій українській школі: від теорії до практики», яка поєднує в собі теоретичну основу, що включає чітке розуміння поняття softskills, їхньої структури та ролі в сучасному світі, ознайомлення з різноманітними педагогічними технологіями, які можуть бути використані для розвитку softskills, та практичну діяльність, що передбачає залучення учасників до групових дискусій, роботи в команді, розробки та реалізації спільних проєктів, моделювання ситуацій, які дозволяють учасникам відпрацювати певні softskills, а тому може бути корисною вчителям різних навчальних предметів.

План роботи педагогічної майстерні містить методичну складову (9 годин – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 годин – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників майстерні становить 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Мета: підвищення предметно-методичної та емоційно-етичної компетентностей вчителів різних навчальних предметів у сфері формування та розвитку softskills в учасників освітнього процесу.

Завдання:

- актуалізувати важливість формування та розвитку softskills в учасників освітнього процесу;
- опанувати сучасні педагогічні підходи щодо розвитку softskills у здобувачів освіти;
- надати науково-методичну допомогу вчителям щодо інтегрування softskills у викладання;
- розробити дієві інструменти для формування softskills у здобувачів освіти.

Очікувані результати - успішне вдосконалення та розширення професійних компетентностей, а саме:

•**предметно-методичної компетентності** (здатності педагогів формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; використовувати методи і прийоми, які дають можливість здобувачам освіти реалізувати здобуті вміння на практиці);

•**емоційно-етичної компетентності** (здатності педагогів шукати рішення, які базуються на співпраці, розкривати потенціал учасників освітнього процесу; здатності на основі критичного мислення долати стереотипи і упередження та їхній вплив на побудову конструктивної й безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу).

Термін роботи: березень-червень 2025 року.

Періодичність: 3 заняття по 3 академічні години(9 годин – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 годин – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників майстерні становить 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Форми роботи: відеоконференція, практичний семінар, тематичний спецкурс- тренінг, підсумковий семінар.

Керівники:

Оксана ЗАЙЦЕВА, методистка Центру методичної та аналітичної роботи;
Ольга МОЛІНА, методистка Центру методичної та аналітичної роботи.

Цільова аудиторія: учителі різних навчальних предметів.

**План роботи
педагогічної майстерні «Розвиток softskills у Новій українській школі:
від теорії до практики»**

№ з/п	Тема	Форма проведення	Кількість годин	Термін	Відповідальні
1	«Що таке softskills та чому вони важливі»	Відеоконференція	3	Березень	Оксана ЗАЙЦЕВА, Ольга МОЛІНА
2	«Сучасні педагогічні підходи щодо розвитку softskills в учнів, інтегрування їх у викладання предметів»	Практичний семінар	3	Квітень	Оксана ЗАЙЦЕВА, Ольга МОЛІНА
3	«Педагогічні інструменти для формування softskills у здобувачів освіти»	Тематичний спецкурс-тренінг	6	Травень	Оксана ЗАЙЦЕВА, Ольга МОЛІНА

4	«Зворотний зв'язок щодо досягнень учасників і визначення зон для розвитку»	Підсумковий семінар	3	Червень	Оксана ЗАЙЦЕВА, Ольга МОЛІНА
	Всього годин:		15 годин		

Алла ОСТАПЕНКО

Юлія ПОСМІТНА

Оксана ЗАЙЦЕВА

Ольга МОЛІНА

Методичне забезпечення

• Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoi-serednoi-osviti-i300920-898>.

• Закон України «Про освіту». URL: <http://surl.li/ixnq>

• Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <http://surl.li/mfrk>

• Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>

• Муравйова І.О., Мар'яно Я.Г., Осадча А.О. Softskills у сучасних реаліях української освіти. Інноваційна педагогіка: Науковий журнал.– Випуск 32, Том 1. –Видавничий дім «Гельветика», 2021. – С.108-113.

• Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» наказ МОН №1225 від 29.08.2024 р. URL:<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

• Сердюк Г. Компетентнісний підхід у формуванні гнучких умінь (softskills) як передумова професійного самовизначення учнів у наукових ліцеях. ViaeEducationsStudiesofEducationandDidactics. 2022, Vol. 1, No. 4. – С. 82-91.

• Softskills – невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті». – Київ.: Київ. нац. торг.-екон. Ун-т, 2020. – 90 с.

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб 2 «Якісна освіта»**

**ПРОГРАМА
педагогічної майстерні «Культурно-історичні традиції
як спосіб формування національної ідентичності»**

Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників за різними напрямками

Актуальність. Питання української національної ідентичності постає особливо гостро в умовах європейської інтеграції та світової глобалізації. Процес глобалізації, що охопив світ протягом останніх десятиліть чітко окреслив тенденції до уніфікації стандартів, норм і цінностей. Ці процеси, з одного боку, відкривають широкі перспективи для освіти, а разом з тим - створюють певні загрози: втрату національної ідентичності, насадження чужої культурної ідеології тощо. Запобіжником цим негативним процесам має стати збереження і популяризація культурно-історичних традицій та цінностей народу.

Війна, яку розв'язала росія проти України набула ознак геноциду українського народу, саме тому в Законі України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (2022 рік) одним з головних завдань держави визначається «формування та збереження української національної ідентичності у громадян України, які усвідомлюють свою належність до української нації». З огляду на це, особливого значення в освіті набуває висвітлення самобутності українського народу, особливостей його національного характеру, який проявляється в культурно-історичних традиціях. Особливо гостро питання формування національної ідентичності постає перед освітянами тих регіонів України, що найбільш страждають від російської агресії, в тому числі для Харківщини.

Враховуючи вищезазначені обставини, а також загальну мету шкільної освіти - виховання громадянської свідомості, зорієнтованої на патріотичне почуття приналежності до власної держави та до її культурних цінностей, впроваджено в закладах загальної середньої освіти курс за вибором учнів профільної загальноосвітньої школи (10-11 класи) «Культурно-історичні традиції української повсякденності» («Схвалено для використання в освітньому процесі» рішенням експертної комісії МОН протокол №10 від 29 жовтня 2024 року), що має інтегрований характер і містить історичний, філософський, етнографічний, культурологічний та технологічний матеріал та створює можливість педагогам різних освітніх галузей використовувати матеріали курсу за вибором. Саме цими міркуваннями обґрунтована потреба відповідної підготовки педагогічних працівників та підвищення їх професійної компетентності щодо формування та збереження української національної ідентичності. Розроблена програма педагогічної майстерні «Культурно-історичні традиції як спосіб формування національної ідентичності», яка має такі дидактичні ракурси: історико-хронологічний – увага на впливі історичних обставин на повсякденне життя, відображення у повсякденному житті характерних ознак епохи; мистецько-образотворчий – вивчення традицій за допомогою продуктів декоративно-вжиткового мистецтва; технологічний – орієнтація на вивчення процесу виготовлення речей, якими послуговується

людина у повсякденному житті, а тому може бути корисною вчителям історичної та громадянської, технологічної та мистецької освітніх галузей.

Програма педагогічної майстерні містить методичну складову (9 годин – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 годин – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників майстерні протягом навчального року становить 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Мета: розвиток предметно-методичної та емоційно-етичної професійної компетентності вчителів історичної та громадянської, а також мистецької та технологічної освітніх галузей щодо навчання учнів культурно-історичним традиціям в закладах загальної середньої освіти з метою формування національної ідентичності.

Завдання:

- актуалізувати важливість формування та збереження української національної ідентичності в закладах загальної середньої освіти;

- пояснити основні положення курсу за вибором «Культурно-історичні традиції української повсякденності» та можливостей інтеграції знань, здобутих учнями/ ученицями при вивченні курсів історії України, всесвітньої історії, громадянської освіти, технологій, мистецтва та низки предметів морально-духовного спрямування;

- ознайомити вчителів з методами набуття системних знань про культурно-історичні традиції української повсякденності з позицій цінностей життя і людської гідності, утвердження єдності українського народу та соборності українських земель ;

- надати науково-методичну допомогу вчителям щодо формування національної ідентичності через використання культурно-історичних традицій під час освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Очікувані результати: успішне вдосконалення та розширення професійних компетентностей, а саме:

- **предметно-методичної компетентності** (здатності педагогів моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти; вміння адаптувати зміст інтегрованих курсів до потреб здобувачів освіти, а також добирати доцільні форми, методи, прийоми й засоби для їх реалізації);

- **емоційно-етичної компетентності** (вміння застосовувати в освітньому процесі практики концентрації уваги, усвідомленого емоційного реагування, емоційної стійкості).

Термін роботи: 2025 рік.

Періодичність: 3 заняття по 3 академічні години (9 годин – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 годин – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників майстерні протягом навчального року становить 15 годин (0,5 кредити ЄКТС).

Форми роботи: відеоконференція, практичний семінар, тематичний спецкурс- тренінг, підсумковий семінар.

Керівники: Людмила СИНОЦЯ, Ганна ЯЦЕНКО, методисти Центру методичної та аналітичної роботи.

Цільова аудиторія: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти історичної та громадянської, технологічної та мистецької освітніх галузей.

План роботи педагогічної майстерні

№ з/п	Тема	Форма проведення	К-сть годин	Термін	Відповідальні
1	«Питання формування	Відеоконферен	3	Лютий	Людмила

	української національної ідентичності на уроках історичної та громадянської, мистецької та технологічної освітніх галузей»	ція		(І група) Вересень (ІІ група)	СИНИЦЯ Ганна ЯЦЕНКО
2	«Ознайомлення з культурно-історичною спадщиною українців на уроках історичної та громадянської, мистецької та технологічної освітніх галузей»	Практичний семінар	3	Березень (І група) Жовтень (ІІ група)	Людмила СИНИЦЯ Ганна ЯЦЕНКО
3	«Практичні аспекти ознайомлення здобувачів освіти з культурно-історичними традиціями українського народу в умовах сучасності»	Тематичний спецкурс-тренінг	6	Квітень (І група) Листопад (ІІ група)	Людмила СИНИЦЯ Ганна ЯЦЕНКО
4	«Українські культурно-історичні традиції як спосіб формування національної ідентичності».	Підсумковий семінар	3	Травень (І група) Грудень (ІІ група)	Людмила СИНИЦЯ Ганна ЯЦЕНКО
	Всього годин:		15 годин		

Алла ОСТАПЕНКО

Юлія ПОСМІТНА

Людмила СИНИЦЯ

Ганна ЯЦЕНКО

Методичне забезпечення

1. Закон України «Про освіту». URL: <http://surl.li/ixnq>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <http://surl.li/mfrk>
3. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності». URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
4. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>.
6. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» наказ МОН №1225 від 29.08.2024 р. URL:<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
7. Програма навчального курсу за вибором учнів профільної загальноосвітньої школи (10-11 класи) «Культурно – історичні традиції української повсякденності» («Схвалено для використання в освітньому процесі» рішенням експертної комісії МОН протокол №10 від 29 жовтня 2024 року). – Рівне, “Волинські оберіги”, 2024
8. Сиваш І. О «Етнодизайн в контексті сучасного мистецтвознавства». - Вісник НАКККіМ: наук. журнал. Київ: Міленіум, 2019. -с.184
[URL:https://chtyvo.org.ua/authors/Syvash_Iona/Mystetstvo_etniodyzainu_v_khudozhnii_kulturi_Ukrainy_KhKh_pochatku_KhKhI_st/](https://chtyvo.org.ua/authors/Syvash_Iona/Mystetstvo_etniodyzainu_v_khudozhnii_kulturi_Ukrainy_KhKh_pochatku_KhKhI_st/)

9. Етнографічний образ сучасної України. Корпус експедиційних фольклорно-етнографічних матеріалів. Т. 2. Родина та культура сімейногоспівжиття / [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАН України ; ІМФЕ ім. М. Т.Рильського. – Київ, 2018. – 460 с. :

[URL:http://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/spadshchyna/2018/odyag.pdf](http://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/spadshchyna/2018/odyag.pdf)

Додаток 11
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Безпечна школа»**

**ПРОГРАМА
педагогічної майстерні класного керівника
«Психосоціальна підтримка та превентивне виховання в роботі класного керівника на
засадах педагогіки партнерства»**

Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників за різними напрямками

Актуальність. В умовах воєнного стану велика кількість дітей і учнівської молоді зазнали психологічного травмування внаслідок перебування в зоні воєнних дій, на окупованій території, через раптову зміну місця мешкання, переїзд й адаптацію до навчання в інших країнах, втрату близьких, фізичні ушкодження тощо. Це підтверджують результати чисельних досліджень, що проводилися в Україні, починаючи з 2022 року.

Разом із тим, і сьогодні в Україні зберігається багато викликів, пов'язаних із війною: незадовільна безпекова ситуація, що зберігається; дистанційна форма навчання, за якої діти й підлітки часто мають багато часу на некероване дорослими дозвілля, відсутність повноцінної взаємодії з однолітками, не сформованість колективної підтримки, брак кваліфікованих педагогів та ін. Ці виклики несуть нові загрози життю і розвитку підростаючого покоління: мінна небезпека, несформованість комунікативних навичок, агресивні прояви, нетерпимість, жорстокість тощо.

Наразі відзначається зростання жорстокості, заздрощів, нетерпимості один до одного серед учнівської молоді. Агресивність □ перешкода при формуванні відносин, моралі, суспільної діяльності у закладі освіти. Зауважимо, що адміністративними заходами дану проблему не вирішити. В реаліях сучасності важливо формувати у здобувачів освіти уважне ставлення до оточуючих, виховувати доброзичливе ставлення до людей.

У таких умовах зростає потреба в компетентному здійсненні виховної роботи з учнями в закладах освіти, забезпеченні безпечних умов для розвитку та відновлення, надання дітям кваліфікованої психосоціальної та педагогічної підтримки. На цьому акцентовано увагу в стратегічних документах розвитку освіти, а саме: в Стратегічному плані діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року, в Методичних рекомендаціях щодо організації виховного процесу в закладі освіти (Лист МОНУ від 19.11.2024 №1/21639-24). У 2024 році за підсумками педагогічної майстерні класного керівника проводилось анкетування, яке виявило підвищену потребу в удосконаленні навичок надання психосоціальної підтримки та превентивного виховання в роботі класного керівника закладу освіти.

Така ситуація обумовлює актуальність проведення педагогічної майстерні класного керівника за темою «Психосоціальна підтримка та превентивне виховання в роботі класного керівника на засадах педагогіки партнерства». Для організації її роботи розроблено відповідну програму, що включає методичну складову в форматі вебсемінарів (9 годин) та спецкурс – тренінг (6 годин). Усього – 15 годин (0,5 кредиту).

Мета: підвищення соціальної, здоров'язберезувальної та психологічної компетентностей класних керівників щодо психосоціальної підтримки та превентивного виховання на засадах педагогіки партнерства.

Завдання:

- розширити обізнаність класних керівників щодо психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу під час військової агресії в Україні;
- надати алгоритм дій щодо запобігання девіантної поведінки серед підлітків ЗЗСО в умовах воєнного стану;
- поглибити знання класних керівників щодо організації безпечного інклюзивного освітнього середовища в роботі класного керівника;
- визначити актуальні питання роботи класного керівника інклюзивного класу.

Очікувані результати:

- **інклюзивна компетентність** (здатність створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища);
- **здоров'язберезувальна компетентність** (здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язберезувальні технології під час освітнього процесу);
- **психологічна компетентність** (здатність враховувати вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності).

Термін роботи: 2025 рік.

Періодичність: 3 заняття по 3 години (усього 9 годин) та тематичний спецкурс - тренінг 6 годин. Разом 15 годин.

Форма роботи: дистанційна

Керівник: Бандура В.В. методист Центру практичної психології, соціальної роботи та здорового способу життя.

Цільова аудиторія: педагогічні працівники (класні керівники) закладів загальної середньої освіти.

**План роботи
педагогічної майстерні класного керівника**

№ з/п	Тематика	Форма реалізації	Терміни роботи	Кіл-ть годин	Відповідальні
1.	Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу під час військової агресії в Україні	Вебсемінар	Лютий 2025 року	3	В'ячеслав БАНДУРА
2.	Запобігання прояву девіантної поведінки підлітків в умовах воєнного стану	Вебсемінар	Квітень 2025 року	3	В'ячеслав БАНДУРА
3.	Класний керівник: актуальні питання роботи в інклюзивному класі	Тематичний спецкурс - тренінг	Червень 2025 року	6	Олена КОЛІСНИК В'ячеслав БАНДУРА

№ з/п	Тематика	Форма реалізації	Терміни роботи	Кіл-ть годин	Відповідальні
4.	Формування безпечного інклюзивного освітнього середовища в роботі класного керівника. Підбиття підсумків.	Вебсемінар	Вересень 2025 року	3	В'ячеслав БАНДУРА
			Усього	15	

Алла ОСТАПЕНКО
 Людмила ЛУЗАН
 Юлія ЗАМАЗІЙ
 Олена БАЙНАЗАРОВА
 Олена КОЛІСНИК
 В'ячеслав БАНДУРА

Методичне забезпечення

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 208 с.
2. Беліченко А.Г., Воронкова В.Г., Мельник В.В. Етика ділового спілкування. Навч. посібн. для ВНЗ. - Львів: Магнолія, 2019. - 312 с.
3. Бондарчук О.І. Психологія девіантної поведінки : Курс лекцій. - МАУП, 2006. - 88с.
4. Добросюк І.І., Лиховид О.Р., Ксик О.Ф. Превентивна педагогіка: практикум. - К. : Педагогічна думка, 2013. - 307 с.
5. Корнешук В.В., Волощенко М.О., Олло В.П. Профілактика та корекція девіантної поведінки підлітків : Навчальний посібник. - Херсон: Олді плюс, 2021. - 136 с.
6. Про методичні рекомендації щодо організації виховного процесу в закладі освіти Лист МОН № 1/21639-24 від 19.11.2024.
7. Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року.

Інтернет джерела

- <http://autta.org.ua/> - Портал превентивної освіти – підручники, посібники, розробки уроків, презентації, відео, мультфільми;
- <https://www.phc.org.ua/> - Центр громадського здоров'я МОЗ України;
- <https://naurok.com.ua/biblioteka/osnovi-zdorov-ya> - Освітній проєкт «На урок» - бібліотека розробок з основ здоров'я;
- <http://www.prozdorove.com.ua> – Проєкт «Про здорове» (рекомендації здорового харчування, схвалені МОЗ України);

Додаток 12
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Здорова школа»**

**ПРОГРАМА
педагогічної майстерні для вчителів соціальної
та здоров'язбережувальної освітньої галузі
«Особливості організації навчального процесу з інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та
добробут» в умовах сьогодення»**

Компонент комплексної програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які викладають предмети соціальної і здоров'язбережувальної галузі Державного стандарту базової середньої освіти

Актуальність. Україна переживає період трансформації та подолання викликів, пов'язаних із військовою агресією РФ, процесами європейської інтеграції та реалізації цілей сталого розвитку. Трансформуватися в умовах війни – це великий виклик для всіх нас і водночас критична та базова необхідність для майбутнього. У «Стратегічному плані діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року» підкреслюється, що ключовим у кожному напрямі трансформацій є особистість. Побудова освітнього процесу для підсилення потенціалу кожного здобувача освіти є головним напрямом такої трансформації.

В умовах воєнного стану та дистанційного навчання значно погіршилась комунікативна здатність як здатність до міжособистісної взаємодії, яка є важливим чинником соціалізації підлітків. Це не може не позначитись на стані соціального та психічного здоров'я підлітків. Тому цьому аспекту навчання та виховання підлітків також варто приділяти велику увагу.

Протягом 2024 року було проведено опитування педагогічних працівників під час їхньої участі у методичних заходах та навчанні на курсах підвищення кваліфікації на базі КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» за напрямом «Здоров'я, безпека та добробут». З'ясувалось, що на етапі реформування освітнього процесу для багатьох досі залишаються питання, які потребують більш детального роз'яснення. Це стосується особливостей викладання інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» та оцінювання досягнень учнів відповідно до Концепції НУШ. Також учителі звернули увагу на недостатність практико орієнтованих занять щодо застосування цифрових платформ з використанням штучного інтелекту.

Така ситуація обумовлює актуальність проведення педагогічної майстерні для вчителів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі «Особливості організації навчального процесу з інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» в умовах сьогодення».

Для організації її роботи розроблено відповідну програму, що включає методичну складову в форматі вебсемінарів (9 годин) і тематичний спецкурс-тренінг (6 годин). Усього – 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Мета: розвиток професійних компетентностей учителів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі: предметно-методичної, психологічної, інформаційно-цифрової та оцінювально-аналітичної.

Завдання:

- розширити теоретичні знання щодо застосування компетентнісно орієнтованих завдань як засобу реалізації діяльнісного та компетентнісного підходів у навчанні;
- поглибити знання щодо різних форм соціалізації учнів в умовах дистанційного навчання задля підтримки та зміцнення здоров'я здобувачів освіти;
- надати методичну допомогу щодо форм та засобів оцінювання досягнень учнів/учениць з інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»;
- опанувати на практиці використання найпоширеніших цифрових платформ з використанням штучного інтелекту для покращення якості освітнього процесу.

Очікувані результати: вдосконалення та розширення таких професійних компетентностей:

- **предметно-методична компетентність** (здатність формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти);
- **психологічна компетентність** (здатність формувати спільноту здобувачів освіти, у якій поважають і враховують права кожного);
- **інформаційно-цифрова компетентність** (здатність ефективно використовувати наявні електронні (цифрові) ресурси);
- **оцінювально-аналітична компетентність** (здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти).

Термін роботи: 2025 рік.

Періодичність: 3 заняття по 3 години (усього 9 годин) + тематичний спецкурс 6 годин. РАЗОМ – 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Форми роботи: вебсемінари, тематичний спецкурс-тренінг.

Керівник: Огньова Л.Ю., методист Центру практичної психології, соціальної роботи та здорового способу життя.

Цільова аудиторія: учителі соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі закладів загальної середньої освіти Харківської області.

**План роботи
педагогічної майстерні**

«Особливості організації навчального процесу з інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» в умовах сьогодення»

№ з/п	Тема, форма роботи	Форма реалізації	К-сть годин	Терміни проведення	Відповідальний
1.	Компетентнісно орієнтовані завдання як засіб сучасного підходу до навчання в НУШ	Вебсемінар	3	лютий	Ліана ОГНЬОВА
2.	Соціалізація учнів – важлива умова підтримки психічного та соціального здоров'я здобувачів освіти	Вебсемінар	3	квітень	Ліана ОГНЬОВА

№ з/п	Тема, форма роботи	Форма реалізації	К-сть годин	Терміни проведення	Відповідальний
3.	«Майстерня AI: технології штучного інтелекту в роботі педагога»	Тематичний спецкурс-тренінг	6	вересень	Марія АСТАХОВА Ліана ОГНЬОВА
4.	Нові підходи до оцінювання досягнень учнів з інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»	Вебсеминар	3	жовтень	Ліана ОГНЬОВА
	Усього		15		

Алла ОСТАПЕНКО
Людмила ЛУЗАН
Юлія ЗАМАЗІЙ
Марія АСТАХОВА
Ліана ОГНЬОВА

Методичне забезпечення

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standativ-povnoyi-zagalnoi-serednoi-osviti-i300920-898>.
2. Методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні (затверджені наказом МОНУ від 13.06.2024 № 836)
3. Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні (Наказ МОН України від 07.08.2024 № 1112). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1222-24#Text>
4. Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. Наказ МОН України № 1120 від 09.08.2024. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/92805/
5. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання. Наказ МОН України № 1093 від 02.08.2024. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/92715/
6. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (Наказ МОН України № 1225 від 29.08.2024). URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

7

8

.

а

т

в

п

ó

в

Додаток 13
до наказу КВНЗ

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Якісна освіта»**

**ПРОГРАМА
педагогічної майстерні вчителів хімії «Хімічна освіта НУШ у 8 класі»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників з хімії**

Актуальність. У сучасному українському освітньому просторі зростає потреба в інноваційних педагогічних стратегіях та методиках, які мають реалізовувати концепцію Нової української школи та вимоги нового Державного стандарту базової середньої освіти. Запропонована програма відображає стратегічну відповідь на ці виклики, акцентуючи увагу на переосмисленні та оптимізації дидактичних процесів у сфері хімічної освіти та сприяє підвищенню якості навчального процесу за рахунок інтеграції сучасних освітніх технологій, методів критичного мислення та практичного застосування наукових знань.

Актуальність також полягає в необхідності адаптації освітньої практики до зростаючих вимог екологічної свідомості, сталого розвитку та глобальних цілей освіти. Інтеграція цих аспектів у навчальну програму хімії для 8 класу спрямована на формування в учнів глибокого розуміння взаємозв'язків між хімічними процесами та їх впливом на навколишнє середовище.

Таким чином, програма педагогічної майстерні забезпечує комплексний підхід до підготовки вчителів, формуючи необхідні знання та навички для ефективного викладання хімії, що, в свою чергу, сприятиме підвищенню інтересу учнів до предмета та їх активній участі в навчальному процесі. Оновлення методологічної бази та застосування інтегрованого підходу до викладання хімії є ключовими для досягнення високих освітніх стандартів та підготовки учнів до життя в сучасному науково-технологічному суспільстві.

Мета: надати методичну й практичну допомогу вчителям хімії щодо розвитку предметно-методичної, наукової та інноваційної компетентностей для організації освітнього процесу у 8 класах відповідно до концепції НУШ та вимог Державного стандарту. Забезпечити методичними інструментами щодо застосування інноваційних педагогічних підходів для мотивації учнів, формування в них навичок критичного мислення та розв'язування навчальних та життєвих проблем.

Завдання:

1. Проаналізувати спільне й відмінне в моделі освітнього процесу стандартного та в умовах переходу на викладання згідно з новим Державним стандартом базової середньої освіти.
2. Проаналізувати предметне наповнення стандартного вивчення хімії щодо осучаснення, наповнення сучасними досягненнями наукової спільноти, виявлення архаїзмів у чинних навчальних програмах з хімії.
3. Виявити нові сучасні підходи з формування компетентностей здобувачів освіти, передбачених для природничої освітньої галузі.
4. Сформуванати знання та вміння, необхідні для розвивання в здобувачів освіти здатності критичного мислення, аналізування наукової інформації, що включає навчання методам

наукового дослідження, здатності ставити питання, формулювати гіпотези та перевіряти їх під час дослідницької діяльності.

5. Надати методичну допомогу щодо методів запровадження ефективного використання інноваційних навчальних стратегій, включаючи STEM-освіту, проєктне навчання, використання ІКТ у навчанні хімії, та інші активні форми навчання, які забезпечують підвищення інтересу та мотивації учнів до вивчення хімії.

6. Проаналізувати методи ефективної оцінки та самооцінки використаних навчальних стратегій з метою їх подальшого вдосконалення. Формування навичок збирати та аналізувати зворотний зв'язок зі здобувачами освіти, а також використовувати методи рефлексії для оцінювання ефективності власного викладання.

Очікувані результати: під час навчання вчителі вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

1. **Предметно-методична** (здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, визначених державними стандартами освіти, формувати епістемні знання).

2. **Організаційна** (здатність організовувати процес навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти).

3. **Оцінювально-аналітична** (визначати й фіксувати результати навчання здобувачів освіти).

Термін роботи педмайстерні: 2025 рік.

Періодичність: 5 занять по 3 академічні години, усього 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників педмайстерні протягом року становить 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Форми роботи: вебсемінари-практикуми, науково-практичні семінари.

Керівники:

ГРИГОРОВИЧ Олексій, кандидат хімічних наук, методист Центру методичної та аналітичної роботи, доцент кафедри природничо-математичної освіти;

ПОСМІТНА Юлія, завідувач Центру методичної та аналітичної роботи.

Цільова аудиторія: учителі хімії закладів загальної середньої освіти.

План роботи педагогічної майстерні вчителів хімії «Хімічна освіта НУШ у 8 класі»

№ з/п	Форма проведення, тема	Кільк-ть годин	Термін	Відповідальний
1	Вебсемінар-практикум «Аналіз проєктів підручників з хімії для 8 класів, у яких реалізовано модельні навчальні програми відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»	3	Лютий	Олексій ГРИГОРОВИЧ
2	Вебсемінар-практикум «Використання методичного апарату підручника для реалізації вимог навчальної програми у 8 класі»	3	Березень	Олексій ГРИГОРОВИЧ
3	Тематичний спецкурс-тренінг «Організація навчального процесу у 8 класі: від укладання КТП до оцінювання результатів навчання».	15	Квітень - червень	Олексій ГРИГОРОВИЧ

4	Вебсемінар-практикум «Організація навчального процесу для опанування навичок розрахунків за хімічними формулами та рівняннями в темі “Пізнаємо кількісні закони хімії”».	3	Вересень	Олексій ГРИГОРОВИЧ
5	Вебсемінар-практикум «Організація навчального процесу для дослідження властивостей газів у темі “Досліджуємо гази доквілля”».	3	Жовтень	Олексій ГРИГОРОВИЧ
6	Вебсемінар-практикум «Організація навчального процесу для опанування понять щодо будови речовини в темах “Досліджуємо будову атома” та “Досліджуємо будову речовини”».	3	Листопад	Олексій ГРИГОРОВИЧ
Усього		30		

Алла ОСТАПЕНКО

Людмила ЛУЗАН

Юлія ПОСМІТНА

Олексій ГРИГОРОВИЧ

Методичне забезпечення:

1. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. Електронний доступ: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
2. Електронні версії підручників: ДНУ «Український інститут розвитку освіти». Електронний доступ: <https://uied.org.ua/>
3. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrayinska-shkola-compressed.pdf>
4. Модельні навчальні програми для 5-9 класів НУШ. Електронний доступ: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovdzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
5. Григорович О. В. Недоруб О. Ю. Хімія. Підручник для 8 класів закладів загальної середньої освіти. – Харків: Вид-во «Ранок». – 2025 – 312 с.
6. Григорович О. В. Модельна навчальна програма «Хімія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки», наказ МОН від 27.12.2023 № 1575). Електронний доступ: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovdzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
7. Сайт Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu-post-diploma.kharkov.ua>

до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб 14 «Школи управлінських кадрів»**

ПРОГРАМА

постійно діючого семінару для керівників територіальних методичних об'єднань директорів і заступників директорів з навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти «Сучасні підходи до управління закладом освіти в умовах застосування інновацій»

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації керівників
закладів загальної середньої освіти**

Актуальність. Сучасний керівник має бути готовим до управління закладом освіти на засадах сучасної теорії менеджменту, організації освітнього процесу за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти. Війна, що розв'язана російськими агресорами проти України, зміни в соціально-економічному, політичному житті країни, виклики глобалізації, цифровізації, поступовий перехід до деценіралізації українського суспільства, впровадження нових соціальних, етичних, моральних, матеріальних, освітніх цінностей, які формуються за концепцією Нової української школи, потребують неперервного підвищення кваліфікації, оволодіння інноваційними технологіями та сучасними підходами в управлінській діяльності. З цією метою розроблена програма постійно діючого семінару для керівників територіальних методичних об'єднань директорів і заступників директорів з навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти «Сучасні підходи до управління закладом освіти в умовах застосування інновацій» відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Програмою враховані основні положення Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», наказу Міністерства розвитку економіки України від 17.09.2021 № 568-21 «Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність закладів освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних кращих практик у галузі менеджменту освіти та професійного розвитку керівних кадрів в галузі освіти.

Програма розроблена на основі принципів системного, діяльнісного, особистісного, компетентнісного, андрагогічного підходів, а також принципів технологічності й варіативності.

Очікувані результати навчання відповідають Професійному стандарту керівника (директора) закладу загальної середньої освіти.

На підставі цієї програми прогнозується проведення на рівні територіальних громад керівниками методичних об'єднань діяльності з професійного розвитку інших керівників ЗЗСО, використовуючи теми цієї програми з урахуванням індивідуального й професійного досвіду і потреб.

Мета: забезпечення неперервного професійного розвитку керівників закладів загальної

середньої освіти через удосконалення загальних і професійних компетентностей відповідно до професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Основні завдання:

- забезпечити розвиток професійних компетентностей керівників закладів загальної середньої освіти, поглибити й розширити знання керівників закладів загальної середньої освіти з теорії і практики сучасного освітнього менеджменту нової української школи;
- розкрити сутність академічної доброчесності керівників та учасників освітнього процесу як чинника ефективності розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти ЗЗСО в умовах імплементації НУШ;
- удосконалити здатність реалізувати сучасні підходи в управлінській діяльності керівника в умовах формування НУШ, освітніх та соціальних змін;
- удосконалити навички володіння цифровими технологіями в управлінській та освітній діяльності;
- формувати навички ефективної роботи зі шкільною документацією в сучасних умовах;
- сприяти налагодженню партнерських і професійних зав'язків керівників закладів загальної середньої освіти на рівні територіальних громад, підвищувати їх мотивацію до безперервного професійного розвитку в умовах воєнного стану.

Очікувані результати:

удосконалення та розвиток професійних компетентностей:

- **компетентності стратегічного управління закладом освіти** (здатність визначати стратегію розвитку закладу освіти);
- **педагогічного, соціального та мережевого партнерства** (уміння організовувати ефективну роботу колективу закладу освіти на засадах відкритості й толерантності, здійснювати прозору та відкриту інформаційну політику);
- **здоров'язберезувальної компетентності** (уміння забезпечувати сприятливі умови в безпечному освітньому середовищі, психолого-педагогічний супровід учнів в умовах дистанційного та змішаного навчання).

Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників за програмою протягом 2025 року складає 15 годин (0,5 кредита), т.ч. 3 науково-практичні вебсемінари – 9годин (0,3 кредита ЄКТС), тематичний спецкурс – 6 годин (0,2 кредита ЄКТС).

Термін роботи: 2025 рік.

Форми роботи: науково-методичні/науково-практичні вебсемінари у дистанційному форматі.

Керівники:

ЄЖЕЛИЙ Віктор, методист Центру організаційно-методичної роботи з керівними кадрами;

АСТАХОВА Марія, завідувачка кафедри соціально-гуманітарної освіти, канд. пед. наук.

Цільова аудиторія: керівники територіальних методичних об'єднань директорів і заступників директорів з навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти.

План роботи

постійно діючого семінару для керівників територіальних методичних об'єднань директорів і заступників директорів з навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти

№ з/п	Тематика	Форма проведення	Кіл-ть годин	Термін проведення	Відповідальні
1.	Академічна доброчесність як чинник ефективності розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти ЗЗСО в умовах імплементації НУШ	Вебсемінар	3	Лютий	Алла ОСТАПЕНКО Віктор ЄЖЕЛИЙ Марія АСТАХОВА Марія ПРОЦАЙ Людмила СИРОВАЦЬКА
2.	Цифрові технології в управлінні та освітній діяльності закладу освіти в сучасних умовах	Вебсемінар	3	Квітень	Алла ОСТАПЕНКО Віктор ЄЖЕЛИЙ Марія АСТАХОВА Сергій СТАВИЦЬКИЙ Марія ПРОЦАЙ Людмила СИРОВАЦЬКА
3.	Майстерня AI: технології штучного інтелекту в роботі керівника (директора) та його заступника з НВР закладу загальної середньої освіти	Тематичний спецкурс - тренінг	6	Жовтень	Алла ОСТАПЕНКО Віктор ЄЖЕЛИЙ Марія АСТАХОВА Марія ПРОЦАЙ Людмила СИРОВАЦЬКА
4.	Упровадження електронного документообігу в діяльність закладу освіти	Вебсемінар	3	Грудень	Алла ОСТАПЕНКО Віктор ЄЖЕЛИЙ Марія АСТАХОВА Марія ПРОЦАЙ Людмила СИРОВАЦЬКА
	Усього годин		15		

Алла ОСТАПЕНКО
Людмила ЛУЗАН
Віктор ЄЖЕЛИЙ
Марія АСТАХОВА
Сергій СТАВИЦЬКИЙ

Методичне забезпечення

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.Стаття 53. U R L : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. U R L :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX. U R L : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

4. Закон України від 29.10.2024 р. № 4024-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні». U R L : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4024-20#Text>

5. Указ Президента України №195/2020 від 25.05.2020 Про «Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі». U R L : <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>

6. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року». U R L : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#n10>

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». U R L : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників». U R L : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>

9. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи. – Київ: МОНУ, 2016. – 36 с. U R L : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

10. Концепція розвитку цифрових компетентностей, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р. U R L : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>

11. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. – Київ: Літера, 2018. – 160 с. U R L : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>

12. Наказ МОНУ від 09.09.2022 № 805 «Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників»(набирає чинності з 01.09.2023). U R L : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-22#Text>

13. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти»: Наказ Міністерства економіки України від 17.09.2021 № 568-21. U R L : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2021/09/22/Nakaz-568-zatverdzh.standartu.keriv.22.09.pdf>

14. Методичні рекомендації щодо застосування професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти». – Київ, Український інститут розвитку освіти, 2021. U R L : <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/metod.rekom.pdf>

15. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. U R L : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Здорова школа»**

ПРОГРАМА

**постійно діючого семінару для молодих фахівців психологічної служби
«Психосоціальна підтримка всіх учасників освітнього процесу»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації за напрямом
«Практичні психологи ЗЗСО», «Практичні
психологи ЗДО», «Соціальні педагоги»**

Актуальність. З метою професійного розвитку працівників психологічної служби щодо збереження ментального здоров'я учасників освітнього процесу у 2025 році буде продовжено реалізацію регіонального проєкту «Психосоціальна підтримка та психологічне забезпечення освітнього процесу в закладах освіти Харківської області в умовах війни та повоєнного відновлення». Однією з форм реалізації цього проєкту є організація та проведення постійно діючого семінару для молодих фахівців психологічної служби за темою «Психосоціальна підтримка всіх учасників освітнього процесу».

Метою діяльності психологічної служби системи освіти України є збереження і зміцнення психічного, фізичного здоров'я та соціального благополуччя всіх учасників освітнього процесу: вихованців, учнів, студентів, батьків (законних представників), педагогічних та інших працівників. Переважна більшість молодих фахівців потребує допомоги з боку методичних служб та закладів післядипломної освіти в організації роботи, оволодіння практичними вміннями та навичками, необхідними для здійснення психологічного та соціально-педагогічного супроводу.

В умовах надзвичайних викликів щодо збереження цілісності й державності України, військової агресії РФ, питань забезпечення фізичної, психічної безпеки особистості, завдань консолідації суспільства та відновлення психічного здоров'я після тривалої дії стресових факторів величезного значення набуває діяльність практичних психологів і соціальних педагогів закладів освіти зі здобувачами освіти. Фахівцям психологічної служби потрібно глибше розуміти реакції на стрес і травми у дітей для здійснення психосоціальної підтримки, включно з поліпшенням захисних механізмів дітей, які зазнали страждань, травм і горя. Одним з найважливіших напрямів психосоціальної підтримки є надання першої психологічної та кризової психологічної допомоги дітям та педагогічним працівникам задля подолання негативних наслідків травмуючих подій та адаптації до нових обставин життя.

Пріоритетного значення набуває формування в учнів та педагогів навичок подолання стресу та тривожності, турботи про своє психічне здоров'я, розвиток стресостійкості, а також розширення можливостей та підтримка батьків у догляді за їхніми дітьми під час воєнного стану в країні.

З метою надання методичної допомоги молодим фахівцям психологічної служби розроблено програму постійно діючого семінару «Психосоціальна підтримка всіх учасників освітнього процесу» з урахуванням вимог нормативних документів:

- листа Міністерства освіти і науки України від 29.03.2022 р. № 1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»;

- листа Міністерства освіти і науки України від 04.04.2022 № 1/3872-22 «Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій»;
- листа ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 08.08.2024 № 21/08-1233 «Про методичні рекомендації «Пріоритетні напрями роботи психологічної служби в системі освіти України у 2024/2025 навчальному році».

Мета: розвиток професійних компетентностей фахівців психологічної служби, а саме, особистої та навчальної (здатності до професійного розвитку, вміння планувати та управляти власним робочим часом), етичної (здатності дотримуватися принципів надання психологічної допомоги, усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості), соціальної (здатності будувати ефективну міжособисту комунікацію зі всіма учасниками освітнього процесу, критично оцінювати соціальні події і явища).

Завдання:

- ознайомити з феноменом психологічної травми та стресу під час війни, шляхами психосоціальної підтримки для зміцнення захисних факторів здобувачів освіти;
- розвивати вміння та навички надання першої психологічної допомоги;
- розвивати здатність застосовувати на практиці технікистабілізаціїемоційного стану здобувачівосвіти;
- оволодіння фахівцями психологічної служби арт-методами для надання якісної психосоціальної підтримки всім учасникам освітнього процесу;
- поглибити знання щодо практик роботи з педагогами, удосконалювати навички самодопомоги.

Очікувані результати: у процесі навчання фахівці психологічної служби розвинуть та удосконалять такі професійні компетентності

- **особисту та навчальну** (здатність до професійного розвитку, вміння планувати та управляти власним робочим часом);
- **етичну** (здатність дотримуватися принципів надання психологічної допомоги, усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості);
- **соціальну** (здатність будувати ефективну міжособисту комунікацію зі всіма учасниками освітнього процесу, критично оцінювати соціальні події і явища).

Програма постійно діючого семінару включає методичну складову в форматі вебсемінарів (9 годин) і тематичний спецкурс-тренінг (6 годин). Усього – 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Термін роботи: 2025 навчальний рік.

Періодичність: 3 заняття по 3 години (усього 9 годин) + тематичний спецкурс-тренінг 6 годин. РАЗОМ – 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Форми роботи: вебсемінар, вебсемінари-практикуми, тематичний спецкурс-тренінг.

Керівник:

ЗАМАЗІЙ Юлія, завідувач Центру практичної психології, соціальної роботи та здорового способу життя, доктор філософії.

Цільова аудиторія: практичні психологи та соціальні педагоги закладів освіти зі стажем роботи до 3-х років.

План

роботи постійно діючого семінару для молодих фахівців психологічної служби «Психосоціальна підтримка всіх учасників освітнього процесу»

№ з/п	Тема	Форма реалізації	Кількість годин	Терміни проведення	Відповідальні
1.	Травма та стрес під час війни: принципи взаємодії з постраждалими та перша психологічна допомога.	Вебсемінар	3	Лютий	Юлія ЗАМАЗІЙ
2.	Психосоціальні втручання для зміцнення захисних факторів здобувачів освіти: шляхи психосоціальної підтримки, техніки стабілізації емоційного стану.	Вебсемінар-практикум	3	Березень	Юлія ЗАМАЗІЙ
3.	Використання арт-методів в здійсненні психосоціальної підтримки здобувачів освіти.	Тематичний спецкурс-тренінг	6	Травень	Юлія ЗАМАЗІЙ Тетяна РАЗВОДОВА
4.	Збереження психосоціального благополуччя як основа надання якісної підтримки дитині в кризових ситуаціях: робота з педагогами, шляхи самопомоги.	Вебсемінар - практикум	3	Жовтень	Юлія ЗАМАЗІЙ
	Усього годин		15		

Алла ОСТАПЕНКО

Людмила ЛУЗАН

Юлія ЗАМАЗІЙ

Олена БАЙНАЗАРОВА

Тетяна РАЗВОДОВА

Методичне забезпечення

1. Буклет «Як допомогти собі справитися з наслідками стресу, викликаного ракетними обстрілами, війнами та терористичними діями». Режим доступу: <https://la-strada.org.ua/download/yak-dopomogty-sobi-spravytysya-z-naslidkamy-stresu>
2. Вправи для дітей та підлітків, які перебувають у стресовій ситуації, для зняття психоемоційного напруження. Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/psychologichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/materialy-dlia-vykorystannia-v-roboti-pid-chas-voienykh-diy/vpravy-dlia-ditey-ta-pidlitkiv-iaki-perebuvaiut-u-stresoviy-sytuatsii-dlia-zniattia-psykhoemotsiynoho-naprzhennia/>
3. Джерело педагогічних інновацій. Практичний психолог закладу освіти. Науково-методичний журнал. – Випуск No4(36). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2021. – 200 с.
4. Добірка психологічних хвилинок різних авторів, які представлені на Youtube-каналі за покликанням : https://drive.google.com/file/d/1U9IDDq2MbBVRUEGIS_PEmS66omxXqwbq/view
5. Етичний кодекс практичного психолога, прийнятий на I Установчому з'їзді Товариства психологів України 20 грудня 1990 року в м. Києві

6. Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 08.08.2024 № 21/08-1233 «Про методичні рекомендації «Пріоритетні напрями роботи психологічної служби в системі освіти України у 2024/2025 навчальному році».
7. Лист Міністерства освіти і науки України від 02.03.2017 № 1/9-119 «Щодо проведення в навчальних закладах кампанії з питань пропаганди психічного здоров'я»
8. Лист Міністерства освіти і науки України від 04.04.2022 № 1/3872-22 «Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/news/metodichni-rekomendaciyi-persha-psihologichna-dopomoga-algoritm-dij>
9. Лист Міністерства освіти і науки України від 22.07.2024 №1/13007-24 «Про методичні рекомендації щодо соціалізації та інтеграції внутрішньо переміщених осіб у громадах».
10. Лист Міністерства освіти і науки України від 29.03.2022 р. № 1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні».
11. Лист Міністерства освіти і науки України від 30.11.2020 № 6/1427-20 «Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти»
12. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження положення про психологічну службу системи освіти України» від 22.05.2018 № 509.
13. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с.
14. Посібник самопомоги (упорядники: Т. Ковалик, В. Чоботарь, О. Гуковський), в якому представлено права та техніки для розвитку саморегуляції. Режим доступу: <https://usp.community/news/571-posibnyk-samodopomohy-2>
15. Посібник «Коли світ на межі змін: стратегії адаптації. Психологічна підтримка вчителів та дітей у часи війни». Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1r0qbJVj-IXfSjLtvzvJDeicK5YFI6wZL/view>
16. [Програма ментального здоров'я | Ти як?](#)
17. Психологічна підтримка та допомога дітям, які пережили травматичні події. Навчально-методичний посібник / Автори-упоряд.: Н. Вааранен-Валконен, Н. Заварова, за заг. ред. О. Калашник. Київ, 2022. 104 с.
18. Психосоціальна підтримка в кризовій ситуації : методичний посібник для педагогів / С. Богданов, О. Залеська. – К. : Пульсари. – 2018. – 76 с.
19. Способи саморегуляції емоційного стану [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://toplutsk.com/articles-article_151.html .
20. [Указ Президента України №195/2020 від 25.05.2020 Про «Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі»](#) <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Якісна освіта»**

ПРОГРАМА

воркшопу «Діяльнісні виміри формування ключових компетентностей учнів на уроках української літератури у 8 класі НУШ»

Компонент комплексної програми підвищення кваліфікації учителів з української мови та літератури, зарубіжної літератури

Актуальність. Утілення компетентнісної парадигми як стратегії підвищення якості шкільної освіти, зокрема й літературної, актуалізує проблему оновлення її змісту, пошуку інноваційних форм, методів і засобів організації навчання.

Поряд із цим сучасний зміст освіти покликаний до формування в особистості необхідних для успішної самореалізації в суспільстві навичок, що визначаються як ключові компетентності. Учитель же має набути практичного досвіду щодо виконання учнями дій, які передбачають особистісно-соціальний та інтелектуальний розвиток, тим більше, що відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (2020) визначено одинадцять ключових компетентностей, якими мають оволодіти учні Нової української школи. Отже, питання організації навчального процесу з точки зору компетентнісного підходу є надзвичайно актуальним.

Діяльнісний підхід у навчанні спрямований на те, щоб ефективно реалізувати завдання компетентнісного навчання, створити умови для самостійної пізнавальної діяльності учнів та учениць, залучити здобувачів освіти до активної участі в освітньому процесі. При цьому кожному з ключових компетентностей учитель формує за допомогою завдань та вправ, їх змісту, з використанням різноманітних технологій навчання.

Усе вище зазначене потребує відповідної підготовки вчителів, підвищення їх професійної компетентності, набуття досвіду розробки алгоритмів і зразків практичного матеріалу щодо формування ключових компетентностей, вправління щодо розробки компетентнісних завдань та вправ з української літератури у 8 класі. Тому розроблена програма воркшопу, що містить методичну складову (9 годин – 0,3 кредиту ЄКТС), тематичний спецкурс-тренінг (6 годин – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників воркшопу протягом навчального року становить 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Дидактичні ракурси воркшопу:

- науково-методичний – підвищення професійної майстерності та творчої активності педагогів, їх конкурентоздатності як фахівців у мовно-літературній галузі, що відповідає потребам сучасного суспільства;
- практичний – поглиблення знань про основні закономірності організації педагогічної діяльності вчителів мовно-літературної галузі, що відповідає змісту їхньої професійної компетенції;
- психолого-педагогічний – установка на діалогічність, емпатійність, відкрите ставлення до світу і людей; становлення мотивів самоактуалізації вчителів української літератури у сфері їх професійної діяльності та упередження емоційного вигорання педагога;
- інноваційний – пошук нових та ефективних шляхів удосконалення педагогічної практики.

Мета: розвиток предметно-методичної та прогностичної компетентності вчителів української літератури, здатності до навчання впродовж життя.

Завдання:

- надати науково-методичну допомогу вчителям української літератури щодо вироблення вмінь учнів компетентно і цілеспрямовано орієнтуватися в інформаційному і комунікативному сучасному освітньому просторі, що дозволяє реалізувати завдання компетентісно орієнтованої літературної освіти у 8 класі;

- сформувати навички інноваційного мислення філолога щодо навчального забезпечення курсу української літератури у 8 класі Нової української школи шляхом розробки компетентісно орієнтованих алгоритмів та завдань;

- сприяти реалізації діяльнісного підходу в освіті як такого, що надає можливість учням активно залучатися до процесу навчання, розвивати власну творчість, формує уміння застосовувати отримані знання в різних сферах життя, розвиває навички самостійної та командної роботи;

- розкрити потенціал нових підручників з української літератури для 8 класу в аспекті формування ключових компетентностей учнів, визначених у новому Державному стандарті базової середньої освіти;

- набути досвіду розробки компетентісних завдань з української літератури для 8 класу шляхом презентації інноваційних методик, технологій та прийомів роботи.

Очікувані результати – успішне вдосконалення та поглиблення професійних компетентностей, а саме:

- **предметно-методичної компетентності** (розвиток здатності педагогів моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених Державним стандартом базової середньої освіти; удосконалення вміння адаптувати зміст навчання до потреб здобувачів освіти, а також розробляти компетентісно орієнтовані завдання, що сприяють формуванню ключових компетентностей учнів);

- **прогностичної** (здатність прогнозувати результати освітнього процесу та планувати його);

- **здатності до навчання впродовж життя** (здатність до інноваційної діяльності).

Термін роботи: 2025 рік.

Періодичність: 3 заняття по 3 академічні години (9 годин – 0,3 кредиту ЄКТС); тематичний спецкурс-тренінг – 6 академічних годин (0,2 кредиту ЄКТС). Усього 15 год. (0,5 кредити ЄКТС).

Форми роботи: методична панорама, освітянські арабески (практичний семінар), тематичний спецкурс-тренінг, презентаційний меседж.

Керівник: Клімова С.В., методистка Центру методичної та аналітичної роботи.

Цільова аудиторія: вчителі української мови та літератури ЗЗСО.

План роботи

воркшопу «Діяльнісні виміри формування ключових компетентностей учнів на уроках української літератури у 8 класі НУШ»

№ з/п	Тема	Форма проведення	К-сть годин	Термін	Відповідальні
1.	«Реалізація компетентнісного підходу в освіті на уроках української літератури у 8 класі: цілі, завдання та практичні вияви»	Методична панорама	3	Квітень	Світлана КЛІМОВА
2.	«Розробка алгоритмів створення завдань щодо формування ключових компетентностей на уроках української літератури»	Освітнянські арабески	3	Червень	Світлана КЛІМОВА
3.	«Створення компетентнісних завдань у контексті реалізації компетентнісного підходу»	Тематичний спецкурс-тренінг	6	Вересень	Світлана КЛІМОВА
4.	«Розвиток ключових компетентностей учнів на уроках української літератури у 8 класі як шлях до інноваційної особистості»	Презентаційний меседж	3	Жовтень	Світлана КЛІМОВА
	Всього:			15 годин	

Алла ОСТАПЕНКО
Юлія ПОСМІТНА
Світлана КЛІМОВА

Методичне забезпечення

Закон України «Про освіту». URL: <http://surl.li/ixnq>

- Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <http://surl.li/mfrk>
- Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>.
- Слижук, О. А. (2020). Навчальні завдання для формування громадянських і соціальних компетентностей підлітків у підручниках української літератури. Проблеми сучасного підручника : зб. тез міжнарод. наук.-практ. інтернет конф., (м. Київ, 20–21 травня 2021 р.).
- Київ : Педагогічна думка. – С. 230–232.
- Сучасні тенденції методики навчання : мовно-літературна царина : колективна монографія / за заг. ред. проф. З. П. Бакум. Кривий Ріг : КДПУ, 2023. – 251 с.
- Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство. VIII Волошинські читання: зб. тез всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. Т. О. Яценко; Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. – 224 с.
- Шарманова Н. М. Формування міжкультурної компетентності як стратегічна візія професійної підготовки словесника. Сучасні тенденції методики навчання: мовно-літературна царина : колективна монографія / за заг. ред. проф. З. П. Бакум. Кривий Ріг : КДПУ, 2023. – С. 37–70.

до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Якісна освіта»**

ПРОГРАМА

**воркшопу «Нові підходи до оцінювання здобувачів освіти
в мовно-літературній освітній галузі»**

Компонент комплексної програми підвищення
кваліфікації вчителів з української мови та
літератури, зарубіжної літератури

Актуальність програми воркшопу зумовлена запровадженням нового Державного стандарту базової середньої освіти та необхідністю підготовки педагогів мовно-літературної галузі до роботи за новим стандартом в контексті вимог законодавства та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», а також необхідністю формування готовності вчителів-словесників до реалізації стратегічних завдань розвитку шкільної освіти, а саме –переформатування підходів до оцінювання.

Відповідно до наказу Міністерства освіти й науки України № 1093 від 02.08.2024 року «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» в підходах до оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти відбулися кардинальні зміни: основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація. Окрім того, оцінювання навчальних досягнень здійснюється за групами результатів, зазначених у Державному стандарті базової середньої освіти.

Також у рекомендаціях окреслено критерії оцінювання, які визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів за групами результатів, та критерії оцінювання за освітніми галузями.

В інструктивно-методичних рекомендаціях щодо викладання навчальних предметів /інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році (мовно-літературна освітня галузь) також зазначено, що завдання для оцінювання добирають так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнень учнями **обов'язкових результатів навчання певної групи результатів** (далі – ГР), а саме: взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях (ГР 1); сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду (ГР 2); висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови (ГР 3); дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу (ГР 4). Такий підхід базується на новій оцінювальній парадигмі, і для його впровадження необхідно забезпечити методичну підтримку вчителів з метою вдосконалення їхньої оцінювально-аналітичної компетентності, тобто **здатності** здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за групами результатів, застосовуючи різні форми оцінювання.

Отже, оцінювання в НУШ — це комплексний процес, який урахує індивідуальні особливості кожного учня, чинники, що впливають на навчання, і який спрямований на

необхідність гнучкого підходу, тому актуальність теми зумовлена насамперед новими підходами до оцінювання за групами результатів, що враховують специфіку організації освітнього процесу в НУШ, оскільки інструментарій оцінювання змінюється відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти й модельних навчальних програм, що даватиме змогу здобувачам освіти демонструвати особистий прогрес і досягати найкращих результатів.

Тож актуальною є організація роботи воркшопу з питань опрацювання сучасних підходів до оцінювання, що задовольнятиме потреби вчителів мовно-літературної освітньої галузі в умовах організації, планування сучасного уроку та під час оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти. Із цією метою розроблено відповідну програму, яка охоплює методичну складову (9 годин – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 годин – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників воркшопу протягом навчального року становить 15 годин (0,5 кредити ЄКТС).

Мета: розвиток оцінювально-аналітичної, предметно-методичної та інформаційно-цифрової компетентностей вчителів української мови та літератури й зарубіжної літератури щодо **опанування нових підходів до оцінювального процесу в умовах НУШ.**

Завдання:

1. Проаналізувати чинну нормативно-правову базу щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, зокрема загальні критерії та критерії оцінювання мовно-літературної освітньої галузі.

2. Навчити вчителів-словесників складати завдання підсумкових робіт для оцінювання учнів за групами результатів мовно-літературної освітньої галузі (усна взаємодія, письмова взаємодія, робота з текстом, дослідження мовлення).

3. Сформувані в педагогів уміння реалізувати формувальне оцінювання як інструмент побудови індивідуальної траєкторії навчання здобувачів освіти НУШ та підсумкове оцінювання.

4. Сприяти набуттю вчителями-філологами вмінь послуговуватися цифровими інструментами оцінювання.

5. Здійснити методичну підготовку вчителів мовно-літературної освітньої галузі НУШ для опанування нових підходів до оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

Очікувані результати: під час навчання вчителі вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

- **оцінювально-аналітичну (здатність** здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за групами результатів, застосовувати різні форми оцінювання, дієві методики реалізації формувального поточного та підсумкового оцінювання, аналізувати результати навчання здобувачів освіти, формувати спроможність у учнів до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання);

- **предметно-методичну (здатність** моделювати зміст освітнього процесу відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених державними стандартами, й очікуваних результатів, добирати дидактичні матеріали для здійснення оцінювального процесу за групами результатів, оформлювати результати навчання здобувачів освіти в класних журналах, зокрема електронних);

- **інформаційно-цифрову (здатність** послуговуватися різноманітними сервісами та цифровими інструментами для реалізації оцінювального процесу за групами результатів здобувачів освіти НУШ).

Термін роботи воркшопу: 2025 рік.

Періодичність: 3 заняття по 3 академічні години, 1 тематичний спецкурс-тренінг - 6 академічних годин. Усього — 15 годин.

Форми роботи: вебсемінар, вебсемінар-практикум, тематичний онлайн-тренінг, підсумково-вебсемінар-рефлексія

Керівники:: Радченко Ю.В., методистка Центру методичної та аналітичної роботи, Румянцева-Лахтіна О.О., старший викладач кафедри методики навчання мов і літератури, методист Центру методичної та аналітичної роботи.

Цільова аудиторія: учителі української мови та літератури, зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти територіальних громад області (за бажанням).

**План роботи воркшопу
«Нові підходи до оцінювання здобувачів освіти в мовно-літературній освітній галузі»**

№ з/п	Тема	Форма реалізації	Термін роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Нормативно-правове забезпечення оцінювального процесу НУШ: загальні критерії та критерії оцінювання мовно-літературної освітньої галузі.	Вебсемінар	Лютий	3	Юлія РАДЧЕНКО Оксана РУМЯНЦЕВА - ЛАХТІНА
2.	Формувальне оцінювання як чинник індивідуального поступу здобувачів освіти: механізми реалізації, методи та інструменти.	Вебсемінар-практикум	Квітень	3	Юлія РАДЧЕНКО Оксана РУМЯНЦЕВА - ЛАХТІНА
4.	Підсумкове оцінювання: створення комплексної підсумкової роботи та окремих підсумкових робіт із використанням цифрового контенту.	Тематичний спецкурс-тренінг.	Травень	6	Юлія РАДЧЕНКО Оксана РУМЯНЦЕВА - ЛАХТІНА
5.	Оцінювання за групами результатів: види, нові підходи, вимоги та функції.	Підсумковий вебсемінар-рефлексія	Червень	3	Юлія РАДЧЕНКО Оксана РУМЯНЦЕВА - ЛАХТІНА
				15	

Алла ОСТАПЕНКО

Людмила ЛУЗАН

Юлія ПОСМІТНА

Галина ДЕГТЯРЬОВА

Оксана РУМЯНЦЕВА-ЛАХТІНА

Юлія РАДЧЕНКО

Методичне забезпечення

1. Гнаткович Т. , Котусенко О. Ю., Опачко О.. Дорожня карта учителя / учительки мовно-літературної галузі: інструментарії оцінювання (для 5–7 (НУШ) та 8–11 класів для ЗЗСО). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakinppo.org.ua/novyny/dorozhnia-karta-uchytelia-uchytelky-movno-literaturnoi-haluzi-instrumentarii-otsiniuvannia-dlia-5-7-nush-ta-8-11-klasiv-dlia-zzso/>
2. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
3. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 н.р. № 1.1/15776-24 від 30.08.2024 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66dffe/c4c/66dffec4c92d2958213439.pdf>
4. Модельні навчальні програми для 5-9 класів нової української школи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitniprogrami/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsyapoetapno-z-2022-roku>
5. Наказ Міністерства освіти й науки України № 1093 від 02.08.2024 року «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>
6. «Про освіту» Закон України (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>
7. «Про повну загальну середню освіту» Закон України (16 січня 2020 р) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Якісна освіта»**

ПРОГРАМА

воркшопу «Сучасний урок у початковій школі: дистанційне навчання»

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації вчителів
початкових класів закладів
загальної середньої освіти**

Актуальність. Початкова освіта – етап, на якому формується і розвивається особистість дитини, що підкреслює важливість початкової освіти для суспільства та держави.

Відповідно до Держстандартуметою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Основною формою організації освітнього процесу є урок. Сучасний урок - це спосіб організації спільної діяльності вчителя та учня для досягнення цілей навчання, побудований на особистісно орієнтованому та компетентнісному підходах. Це ефективний урок, який відповідає інтересам, потребам і запитам учнів, батьків та суспільства.

Декілька років поспіль освітній процес учнів початкових класів, у який спочатку внесла свої корективи пандемія COVID-19, а потім повномасштабне вторгнення російської федерації, відбувається в дистанційному форматі навчання. Вчителі початкових класів за цей час набули вже певного досвіду щодо організації освітнього процесу в дистанційному форматі. Але до цього часу є актуальними такі питання як створення безпечного середовища освітнього процесу та використання ефективних діяльнісних методів дистанційного навчання, спрямованих на забезпечення якісного навчання учнів, зокрема подолання освітніх втрат і розривів. Саме проблемам, пов'язаним з організацією та проведенням сучасного дистанційного уроку, сьогодні треба приділити належну увагу.

Зважаючи на сучасні виклики дистанційного навчання, доцільно організувати роботу воркшопу для вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти за темою «Сучасний урок у початковій школі: дистанційне навчання»

План роботи воркшопу містить методичну складову (9 год. – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 год. – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників воркшоп протягом навчального року становить 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Зміст роботи воркшопу забезпечує Центр громадянського виховання (керівник Горбенко Т.І.) за участі науково-педагогічних працівників кафедри методики дошкільної та початкової освіти (керівник Коченгіна М.В.).

Мета: удосконалення організаційної та предметно-методичної професійних компетентностей учителів початкових класів щодо забезпечення якості освітнього процесу в дистанційному форматі.

Завдання:

- сприяти набуттю навичок організації безпечного освітнього середовища для забезпечення ефективного навчання молодших школярів в умовах дистанційної освіти;
- поглибити знання вчителів початкових класів щодо використання креативних прийомів навчання на уроках математики в дистанційному форматі;
- створити умови для вдосконалення вмінь учителів початкових класів застосовувати ефективні методи та прийоми реалізації мовно-літературної галузі;
- удосконалити вміння вчителів початкових класів упроваджувати в освітньому процесі діяльнісні методи дистанційного навчання, спрямовані на забезпечення якісного навчання учнів з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Очікувані результати навчання: успішне вдосконалення та розвиток таких професійних компетентностей:

- **організаційної** (здатність організовувати процес навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти в сучасних умовах);
- **предметно-методичної** (здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів в реаліях сьогодення).

Термін роботи: лютий - травень 2025 року.

Форми роботи: онлайн-семінари, тренінг.

Цільова аудиторія: вчителі початкових класів.

Керівники:

ГОРБЕНКО Тетяна, завідувач Центру громадянського виховання,

ВЛАСЕНКО Галина, методист громадянського виховання.

КОЧЕНГІНА Маріанна, завідувач кафедри методики дошкільної та початкової освіти, канд. пед.наук.

ПЛАН

роботи воркшопу «Сучасний урок у початковій школі: дистанційне навчання»

№ з/п	Тема	Форма проведення	Кількість годин	Термін проведення	Відповідальні
1.	«Створення безпечного освітнього середовища: сучасні виклики дистанційного навчання»	Науково-практичний онлайн-семінар	3	Лютий	Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВЛАСЕНКО Маріанна КОЧЕНГІНА Олена КОВАЛЬ Сергій СТАВИЦЬКИЙ Юлія ЗАМАЗІЙ
2.	«Організація дистанційного навчання учнів початкових класів на уроках математичної освітньої галузі: креативні підказки»	Науково-практичний онлайн-семінар	3	Березень	Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВЛАСЕНКО Маріанна КОЧЕНГІНА Ольга ГЕЗЕЙ

3.	«Практичні матеріали з реалізації мовно-літературної галузі»	Тематичний спецкурс-тренінг	6	Квітень	Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВЛАСЕНКО Маріанна КОЧЕНГІНА Надія СОСНИЦЬКА
4.	«Дистанційні уроки з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початкових класах: діяльні сні методи»	Науково-практичний онлайн-семінар	3	Травень	Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВЛАСЕНКО
	Усього годин		15		

Алла ОСТАПЕНКО
Людмила ЛУЗАН
Тетяна ГОРБЕНКО
Маріанна КОЧЕНГІНА
Сергій СТАВИЦЬКИЙ
Юлія ЗАМАЗІЙ
Галина ВЛАСЕНКО

Методичне забезпечення

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>).
2. Державний стандартпочатковоїосвіти (затвердженопостановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688)
3. Лист Міністерства освіти і науки України м. Київ. від 30 серпня 2024 р. № 1.1/15776-24. Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році (<https://mon.gov.ua/npa/pro-instruktyvno-metodychni-rekomendatsii-shchodo-vykladannia-navchalnykh-predmetivintehrovanykh-kursiv-u-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-u-20242025-navchalnomu-rotsi>).
4. Лист Міністерства освіти і науки України від 02.11.2020 № 1/9- 609 «Щодо організації дистанційного навчання» (<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-distancijnogo-navchannya>).
5. Санітарний регламент для закладівзагальноїсередньоїосвіти (затверджений наказом МОЗ 25.09.2020 № 2205, зареєстрованим в МіністерствюстиціїУкраїни 10.11.2020 р. за № 1111/35394)
6. Наказ Міністерстваосвіти і науки України № 135 від 10 лютого 2023 року «Деякіпитаннястворення та функціонуваннякласівбезпеки у закладах освіти». <https://mon.gov.ua/ua/npa/deyaki-pitannya-stvorennya-ta-funkcionuvannya-klasiv-bezpeki-u-zakladah-osviti>

6. Нова українська школа :порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік.Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с
7. Дистанційне навчання: Посібник з дистанційного навчання. TheLEGOFoundation. URL: <https://drive.google.com/file/d/1oFDbqoXJoT80YxntOsGdEFb1ZPCQuhdu/view?usp=sharing>
8. Дистанційне навчання: психологічні засади: монографія / [М.Л. Смульсон, Ю.І. Машбиць, М.І. Жалдак та ін.] ; за ред. М.Л. Смульсон. — Кіровоград: Імекс-ЛТД 2012. — 240 с. <https://cutt.ly/3jvC1MU>

Додаток 19
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Якісна освіта»**

**ПРОГРАМА
воркшопу**

«Урок англійської в початкових класах в умовах НУШ: сучасно, якісно, цікаво»

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації вчителів
англійської мови та вчителів початкових
класів**

Актуальність. Реалізація Концепції Нової української школи полягає, насамперед, в усвідомленні вчителями головних суспільних завдань та пошуку форм, навчальних підходів, методів, розробці авторських програм, урізноманітненні технік проведення уроків. Метою Нової української школи є всебічний розвиток дитини, її нахилів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових особливостей. Державний стандарт початкової середньої освіти передбачає реалізацію цієї мети через різні освітні галузі, у тому числі, мовно-літературну освітню галузь (іншомовна освіта).

Сучасний контекст шкільної іншомовної освіти виражає новий погляд на взаємозв'язок освіти та культури, створення мовного середовища для учнів, процеси інтеграції компонентів культури в процес навчання. Методи вивчення англійської мови у початкових класах базуються на дитиноцентричному, компетентнісному, діяльнісному підходах у поєднанні із засобами, спрямованими на здобуття очікуваних освітніх результатів. Це висвітлено у працях О. Бочковської, Г. Галушки, І. Душніцької, В. Казачінер, О. Колесник, О. Савченко, Є. Ярової та ін. Сучасне реформування системи освіти в Україні означено не лише запровадженням радикальних змін, а й добром кращих зразків інтелектуального, духовного і педагогічного досвіду людства. У світовій та вітчизняній методиці навчання іноземних мов пов'язане з вихованням особистості, головним скарбом якої є загальнолюдська культура та загальнолюдські цінності. Вивчення іноземних мов сьогодні є необхідною умовою для інтеграції людини до світового простору. Знання іноземних мов – ключ до успіху в сучасному світі, де

міжкультурне спілкування та обробка величезних обсягів інформації набуває все більшого значення.

У Державному стандарті початкової освіти прописано, що метою іншомовної освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб здобувача освіти.

На жаль, військова агресія РФ, спричинила чисельні освітні втрати в учнів та учениць закладів загальної середньої освіти, у тому числі й у початковій школі («Дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни у 2023 - 2024 н.р.»).

Важливою умовою реалізації завдань іншомовної освіти є професійна готовність учителя початкових класів якісно організовувати та проводити уроки англійської мови. Як показали результати аналізу участі педагогічних працівників ЗЗСО у методичних заходах, вчителі англійської мови в початкових класах не були достатньо охоплені різними формами підвищення кваліфікації та мають потребу в наданні методичної допомоги щодо організації освітнього процесу з навчання англійської мови в умовах дистанційної освіти.

Перелічені вище факти зумовили розробку програми воркшопу «Урок англійської в початкових класах в умовах НУШ: сучасно, якісно, цікаво».

Мета: підвищення загальних і професійних компетентностей учителів англійської мови, які викладають в початкових класах.

Завдання:

- ознайомити учасників воркшопу з особливостями викладання англійської мови в початкових класах у реаліях сьогодення;
- формувати в учителів англійської мови в початкових класах такі **мікрокомпетентності**:
 - урахувати під час проведення уроків англійської мови в початкових класах особливості механізмів навчання молодших школярів іноземної мови;
 - удосконалювати навички володіння цифровими інструментами на уроках англійської мови в початкових класах;
 - формувати здатності розвивати ключові компетентності здобувачів освіти на уроках англійської мови;
 - удосконалити вміння педагогічних працівників застосовувати методи гейміфікованого та діяльнісного підходів в умовах дистанційного навчання;
- - мотивувати до безперервного професійного розвитку вчителів англійської мови в початкових класах.

Очікувані результати:

удосконалення та розвиток **професійних компетентностей**:

- *предметно-методичної* (здатності моделювати зміст іншомовної освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених Державним стандартом початкової освіти);
- *цифрової компетентності*;
- *здатності до навчання впродовж життя* (здатності здійснювати власний професійний розвиток, взаємодіяти з колегами в з питань професійного розвитку)

Цільова аудиторія: вчителі англійської мови ЗЗСО територіальних громад області (за бажанням), які викладають в початкових класах.

Термін роботи: 2025 рік.

Періодичність: 3 заняття по 2 академічні години, 1 тематичний спецкурс-тренінг - 6 академічних годин, підсумковий вебсеминар – 3 години. Усього - 15 годин.

Форми роботи: вебсеминари, індивідуальна робота учасників воркшопу, тематичний спецкурс-тренінг, підсумковий вебсеминар.

Керівник воркшопу: Ольга МОЛІНА, методист Центру методичної та аналітичної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», Римма СЕМЕНОВА, вчитель англійської мови КЗ «Богодухівський ліцей №2» Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області.

План
роботи воркшопу «Урок англійської в початкових класах в умовах НУШ:
сучасно, якісно, цікаво»

№ з/п	Тематика	Форма проведення	Кількість годин	Термін проведення	Відповідальні
1.	Особливості викладання англійської мови в початкових класах НУШ (<i>ZOOM-конференція</i>)	Вебсемінар	2	Березень	Маріанна КОЧЕНГІНА Ольга МОЛІНА Римма СЕМЕНОВА
2.	Сучасні підходи до викладання англійської мови в умовах дистанційного навчання. Тренди формування ключових компетентностей. (<i>ZOOM-конференція</i>)	Вебсемінар	2	Травень	Ольга МОЛІНА Римма СЕМЕНОВА
3.	Використання цифрових технологій на уроках англійської мови в початкових класах. (<i>ZOOM-конференція</i>)	Вебсемінар	2	Червень	Ольга МОЛІНА Римма СЕМЕНОВА
4.	Застосування інтерактивних вправ на уроках англійської мови в початковій школі: гейміфікація. (<i>ZOOM-конференція</i>)	Тематичний спецкурс - тренінг	6	Вересень	Ольга МОЛІНА Римма СЕМЕНОВА
5.	Урок англійської: сучасно, якісно, цікаво. Підсумкова конференція (<i>ZOOM-конференція</i>)	Підсумковий вебсемінар	3	Жовтень	Ольга МОЛІНА Римма СЕМЕНОВА
6.	Усього годин		15		

Алла ОСТАПЕНКО

Юлія ПОСМІТНА

Ольга МОЛІНА

Методичне забезпечення

1. Закон України «Про освіту»,
2. Постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про

затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників»,

3. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (Наказ МОН України № 1224 від 29.08.2024);

4. Стратегія розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 березня 2023 р. № 190-р);

5. Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року.

6. Звіт про науково-дослідну роботу «Психологічна діагностика особливостей когнітивного розвитку молодших школярів в умовах інформаційного суспільства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://psychology-naes-ua.institute/info/188/>

7. На 25% здоровіші та мають більшу оплату праці. Чому і навіть українцям варто читати книжки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/ukraine/navishcho-ukrajincyam-chitati-knizhki/navishcho-ukrajincyam-chitati-knigi-dosvid-rozvinenih-krajin-ukrajinskiy-institut-knigi-50181509.html> .

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>

9. Читання в контексті медіаспоживання та життєконструювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://book-institute.org.ua/uk/news/kategoriya-2/uik-oprilyudniv-rezultati-doslidzhennya-chitannya-v-konteksti-mediaspozhivannya-ta-zhitt-konstruyuvannya-dokument>

10. Ясіновська Наталія. Як вивчають літературу у США. Молодша школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.barabooka.com.ua/yak-vivchajut-literaturu-u-ssha-serednya-ta-starsha-shkola/>

11. Beata Mostafavi. Father and son lay in gonfloor reading a book together Reading print books to toddler sis better than e-books [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.michiganmedicine.org/health-lab/reading-print-books-toddlers-better-e-books>

12. Don't throw away your printed books: A meta-analysis on the effects of reading media on reading comprehension [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1747938X18300101?via%3Dihub>

13. Engaging Students in the “Joy of Reading” Programme in Finland. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/318138921_Engaging_Students_in_the_Joy_of_Reading_Programme_in_Finland

14. Reading between the lines, children in Denmark are increasingly shunning books – study [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cphpost.dk/2023-05-16/news/reading-between-the-lines-children-in-denmark-are-increasingly-shunning-books-study/>

15. Will you learn better from reading on screen or on paper? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.snexplores.org/article/learn-comprehension-reading-digital-screen-paper>

Додаток 20
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Якісна освіта»**

ПРОГРАМА

Бібліотечного практикуму «Професійне становлення»

Додаткова складова до комплексної програми
курсів підвищення кваліфікації за напрямом
«Шкільні бібліотекарі»

Актуальність. Бібліотеки сьогодні є провайдерами інформації, промоутерами читання та провідними учасниками змін у суспільстві.

Закон України «Про бібліотеку та бібліотечну справу» гарантує право на вільний доступ до інформації, знань, залучення до цінностей національної та світової культури, науки та освіти, що зберігаються в бібліотеках.

Згідно Концепцією Нової української школи в структурі кожного закладу загальної середньої освіти повинна бути бібліотека, якій необхідно перетворитися на ресурсний осередок і експериментальний майданчик для учнів і вчителів, забезпечувати вільний доступ до якісних електронних підручників, енциклопедій, бібліотек, лабораторій тощо.

Отже, шкільні бібліотеки сьогодні сприяють реалізації основних пріоритетів Нової української школи, зокрема, створенню умов для розвитку та самореалізації кожної особистості, для формування покоління, яке здатне вчитися упродовж усього життя. Шкільна бібліотека позиціонується сьогодні як майданчик ідей для учнів, вчителів і батьків.

Осучаснення роботи шкільної бібліотеки потребує створення інформаційного простору та комфортного освітнього середовища, автоматизації бібліотечних процесів, забезпеченості якості та інноваційності бібліотечних послуг.

Пріоритетним напрямом роботи сучасної шкільної бібліотеки є партнерство з вчителями різних предметів, класними керівниками, педагогами-організаторами, практичними психологами, батьками, представниками громади щодо формування особистості з високим рівнем громадянської свідомості, належними правовими та поведінковими нормами.

Ефективність діяльності шкільної бібліотеки значним чином залежить від особистості бібліотечного працівника, його творчих підходів до роботи, використання нових форм і методів.

Бібліотекарю закладу загальної середньої освіти необхідно опановувати нові інформаційні технології, поповнювати фонди бібліотек новою українською книгою, використовуючи альтернативні джерела, створювати веб-сайти, вести блоги, представляти власний медіаконтент (віртуальні виставки, віртуальні подорожі, мультимедійні презентації, буктрейлери, веб-квести, літературні ігри тощо), активно поширювати інформацію через соціальні мережі, анонсувати та інформувати учасників освітнього процесу про надходження нових підручників, цікавих книг, проведенні заходи тощо.

Потреба у професійному становленні та розвитку молодих шкільних бібліотекарів зумовила розробку програми Бібліотечного практикуму.

Мета: підвищення інформаційно-цифрової, організаційної компетентностей, компетентності педагогічного партнерства бібліотечних працівників зі стажем роботи до 3-х років шляхом їх мікрокваліфікації.

Завдання:

- актуалізація змін в роботі шкільної бібліотеки в сучасних умовах;
- ознайомлення з технологіями штучного інтелекту та застосування їх в роботі шкільного бібліотекаря;
- висвітлення особливостей в роботі шкільної бібліотеки в умовах дистанційного навчання;
- замотивування бібліотечних працівників шляхом популяризації кращих інноваційних практик.

Очікувані результати: удосконалення компетентностей працівників шкільних бібліотек зі стажем роботи до 3-х років:

- **інформаційно-цифрова компетентність** (здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, уміння працювати з операційними системами, створювати електронні (цифрові) освітні ресурси);
- **організаційна компетентність** (уміння використовувати інформаційний простір бібліотеки як освітній ресурс);
- **компетентності педагогічного партнерства** (здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії між бібліотекарем, вчителем, здобувачем освіти та батьками).

План роботи педагогічної майстерні містить методичну складову (9 год. – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 год. – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників майстерні протягом навчального року становить 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Термін роботи бібліотечного практикуму: 2025 рік.

Форми роботи: установчий вебсеминар, тематичний спецкурс-тренінг, воркшоп, флеш-семинар.

Керівники:

ВОРФЛІК Людмила, завідувач відділом планування та розподілу навчальної літератури;

ЖЕРЕБКІНА Зоя, завідувач бібліотеки

Цільова аудиторія: працівники бібліотек закладів загальної середньої освіти зі стажем роботи до 3-х років (за списком).

**План роботи бібліотечного практикуму
«Професійне становлення»**

№ з/п	Тематика	Форма реалізації	Кількість годин	Термін проведення	Відповідальні
1.	Особливості трансформації шкільної бібліотеки в умовах сьогодення	Установчий вебсеминар	3	Лютий	Людмила ВОРФЛІК Тетяна ЛАТИШЕВА Зоя ЖЕРЕБКІНА Ганна ПАВЛОВА

2.	Майстерня AI: технології штучного інтелекту в роботі шкільного бібліотекаря	Тематичний спецкурс-тренінг	6	Квітень	Марія АСТАХОВА Людмила ВОРФЛІК Зоя ЖЕРЕБКІНА
3.	Діяльність бібліотеки ЗЗСО в умовах дистанційного навчання: виклики та особливості комунікації	Воркшоп	3	Травень	Людмила ВОРФЛІК Тетяна ЛАТИШЕВА Зоя ЖЕРЕБКІНА Ганна ПАВЛОВА
4.	Професіоналізм+креативність: концепція успіху	Флеш-семінар	3	Червень	Людмила ВОРФЛІК Тетяна ЛАТИШЕВА Зоя ЖЕРЕБКІНА Ганна ПАВЛОВА
Усього годин			15		

Алла ОСТАПЕНКО
Людмила ЛУЗАН
Людмила ВОРФЛІК
Зоя ЖЕРЕБКІНА
Марія АСТАХОВА

Методичне забезпечення

1. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» від 27.01.1995 № 32/95-ВР. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Київ : МОНУ, 2016. – 36 с. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
3. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Інструкції про порядок комплектування та облік підручників і навчальних посібників у бібліотечних фондах загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів та вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації» від 02.12.2013 № 1686. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2137-13#Text>.
4. Бібліотека Нової української школи : збірник за матеріалами бібліотечного форуму / упор.: В. П. Фарварщук. – Хмельницький : ХОППО. – 2022 – 65 с.
5. Джерело педагогічних інновацій. Бібліотека закладу загальної середньої освіти – стратегічний партнер Нової української школи : науково-методичний журнал / укладачі: Л. Ворфлік, З. Жеребка ; гол. ред. Л. Д. Покроєва. – Випуск № 3(35). – Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2021. – 204 с. – Режим доступу: https://edu-post-diploma.kharkov.ua/wp-content/uploads/2021/11/%d0%94%d0%b6%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%bb%d0%be_%d0%a8%d0%ba%d1%96%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b0_%d0%b1%d0%b8%d0%b1%d0%bb%d0%b8%d0%be%d1%82%d0%b5%d0%ba%d0%b0_%d0%bc%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82_%e2%84%96_3_2021.pdf

6. Національно-патріотичне виховання: вектори розвитку в освітньому процесі : аналітичний огляд / Агалець І.О. // Діяльність НАПН України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти : огляд. вид. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт.-упоряд.: Лапаєнко С. В., Агалець І. О., Гуралюк А. Г., Закатнов Д. О., Ростока М. Л. та ін. ; наук. ред. Лапаєнко С. В.]. – Вінниця : ТВОРИ. 2022. – 204 с. – С. 67-93. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2022/07/overview_edition_2022.pdf

7. Створення сучасного інформаційно-освітнього простору шкільної бібліотеки : метод. рекомендації / [авт.: І. І. Хемчян, А. І. Рубан, О. Л. Гончаренко] ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : [Б. в.], 2021. – 56 с. – (Серія „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” ; вип. 24). – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2021/12/Modern_library_space.pdf. 8. Соціальні мережі та бібліотеки // Бібліотечна енциклопедія Харківщини. Регіональний корпоративний проєкт. – Режим доступу: <https://libenc.korolenko.kharkov.com/informatsiini-tehnolohii/sotsialni-merezhi-ta-biblioteku>.

9. Сучасна шкільна бібліотека: організація роботи : практичний посібник. – Режим доступу:<https://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chytalni-zaly/virtualnyy-chytalnyy-zal-kabinetu-bibliotekoznavstva/>

Додаток 21
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Якісна освіта»**

**ПРОГРАМА
науково-методичного кластеру
«Фізична культура в освітньому просторі Нової української школи»**

Компонент комплексної програми підвищення
кваліфікації педагогічних працівників
з фізичної культури

Актуальність. Нова українська школа – це ключова реформа освіти в Україні. Її головна мета – створити школу, у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті. Фізична культура є невід’ємною складовою Нової української школи. Не зважаючи на виклики сьогодення, змінюється зміст фізичної культури: так основним завданням модельної навчальної програми «Фізична культура» в 5-9 класах стало не проведення спортивної підготовки здобувачів освіти, а формування необхідних у житті рухових умінь і навичок, розвиток життєво важливих фізичних здібностей, основ формування здорового способу життя учнів, створення умов для забезпечення їх гармонійного фізичного та психічного розвитку.

Модельна навчальна програма містить 75 варіативних модулів із різних видів спорту. Які саме використовувати в роботі, самостійно обирають учителі, орієнтуючись на зацікавлення учнів та матеріально-технічну базу закладу освіти. Відповідно до цього має змінюватися підхід учителів фізичної культури до планування освітньої діяльності, наповнення освітнього процесу, вибору форм і методів, активного використання сучасних технологій та інноваційної методики з метою забезпечення якості фізкультурної освіти. Кожний учитель засобами фізичної культури сприяє розвитку критичного мислення, творчості та самостійності учнів, застосовує індивідуальний підхід, враховуючи особливості здобувачів освіти. Це потребує від учителів постійного професійного росту.

Важливу роль у професійному зростанні вчителів фізичної культури має відіграти фахове методичне об’єднання в межах визначеної громади, району. На формування якісно нового педагога налаштована вся система роботи методичних об’єднань, метою якої є спонукати кожного вчителя до підвищення свого фахового рівня, сприяти взаємному збагаченню учителів педагогічними знахідками, дати змогу молодим учителям вчитися педагогічної майстерності у старших і досвідченіших колег тощо.

В умовах воєнного стану в Україні діяльність територіальних фахових методичних об’єднань спрямовано не тільки на професійне зростання вчителів, а також на їх педагогічну і психологічну підтримку. Тому актуальним є розроблення програми науково-методичного кластера «Фізична культура в освітньому просторі Нової української школи» як окремої форми підвищення кваліфікації керівників територіальних методичних об’єднань учителів фізичної культури, що сприятиме поглибленню їх теоретичних знань, розвитку вмінь щодо організації роботи методичного об’єднання відповідно до сучасних вимог і викликів.

План роботи науково-методичного кластеру містить методичну складову (9 год. – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 год. – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників науково-методичного кластеру протягом року становить 15 годин (0,5 кредити ЄКТС).

Зміст роботи науково-методичного кластеру забезпечує Центр громадянського виховання (завідувач Горбенко Т.І.), кафедра виховання й розвитку особистості (т.в.о. Байназарова О.О.).

Науково-методичний кластер проводиться спільно з кафедрою теорії, методики і практики фізичного виховання ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Мета: розвиток предметно-методичної компетентності та здатності до навчання впродовж життя керівників територіальних методичних об'єднань учителів фізичної культури щодо організації освітнього процесу з фізичної культури відповідно до концепції Нової української школи та вимог Державного стандарту базової середньої освіти, оволодіння методичними інструментами забезпечення якості фізкультурної освіти.

Завдання:

- розширити знання про цілі, завдання та роль фахового методичного об'єднання у професійному розвитку вчителів;
- поглибити знання про організацію освітнього процесу з фізичної культури та оцінювання результатів навчання учнів відповідно до вимог сучасних нормативних документів;
- розвивати уміння і навички опанування на практиці ефективними технологіями навчання фізичної культури;
- надати методичну допомогу щодо оцінювання і покращення професійної майстерності; вивчення, узагальнення досвіду роботи вчителів та трансформації його в освітній простір закладів загальної середньої освіти Харківської області.

Очікувані результати: удосконалення та розвиток професійних компетентностей:

•**предметно-методичної** (здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти; здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти);

•**здатності до навчання впродовж життя** (здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег; надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку).

Термін роботи: 2025 рік.

Форми роботи: науково-практичні вебсемінари, тематичний спецкурс -тренінг.

Керівник:

Волкова І.В., старший викладач кафедри виховання й розвитку особистості, методист Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Цільова аудиторія: керівники ТМО вчителів фізичної культури Харківської області

План роботи науково-методичного кластера

№ з/п	Тематика	Форма реалізації	Кількість годин	Термін проведення	Відповідальні
1.	Роль фахового методичного об'єднання у професійному розвитку вчителів	Науково-практичний вебсемінар	3	Лютий	Тетяна ГОРБЕНКО Олена БАЙНАЗАРОВА Ірина ВОЛКОВА

					Олена НЕСЕН
2.	Сучасні підходи до оцінювання результатів навчання учнів на уроках фізичної культури в освітньому просторі Нової української школа	Тематичний спецкурс-тренінг	6	квітень	Олена БАЙНАЗАРОВА Ірина ВОЛКОВА
3.	Ефективні стратегії навчання: практичний аспект	Науково-практичний вебсеінар	3	серпень	Ірина ВОЛКОВА Олена НЕСЕН
4.	Трансформація педагогічної діяльності: як оцінити та покращити професійну майстерність	Науково-практичний вебсеінар	3	листопад	Ірина ВОЛКОВА Олена НЕСЕН
Усього годин			15		

Алла ОСТАПЕНКО
Людмила ЛУЗАН
Олена БАЙНАЗАРОВА
Тетяна ГОРБЕНКО
Ірина ВОЛКОВА

Методичне забезпечення

1. Закон України «Про освіту». URL: <http://surl.li/ixnq>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <http://surl.li/mfrk>
3. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>
Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoi-serednoyi-osviti-i300920-898>
4. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України 19.02.2021 № 235 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120). URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-typovoi-osvitnoi-prohramy-dlia-5-9-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity>
5. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Баженков С.В., Бідний М.В., Ребрина А.А., Данильченко В.О., Коломоець Г.А., Дутчак М.В.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ М і н і с 6. Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затверджено наказом Міністерства освіти і р с т в а

7. Нова українська школа: poradnik dla vchytela / Під заг. ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 2016 с.

Додаток 22
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Моя країна – Україна»**

ПРОГРАМА

**методичного кластеру «Виховний потенціал учнівських колективів в умовах дистанційки:
розуміємо схожість та прославляємо різноманітність» для класних керівників ЗЗСО**

Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників за різними напрямками

Актуальність. Реформування української освіти на концептуальних засадах Нової української школи висуває нові вимоги до професійної діяльності педагога, зокрема і до його виховної діяльності. Розвиток професійної компетентності педагогів як вихователів, організаторів виховної діяльності потребує їх постійної професійної підготовки з урахуванням потреб суспільства й запитів дітей та молоді в умовах дистанційної освіти.

До традиційних виховних завдань, що вирішують освітяни, додаються виклики які стали звичною частиною освітнього процесу: дистанційне навчання, внутрішня та зовнішня міграція учнів та їх родин, навчання дітей за кордоном, дефіцит «живого» спілкування між людьми, а як наслідок порушення особистісного та соціального розвитку дітей та молоді, деформація особистісних цінностей та моделей поведінки, національної ідентичності. Сучасні школярі, навчаючись дистанційно в складних умовах війни, лімітовані в можливості зустрічатись з друзями, проводити час в групах та колективах однолітків, це в свою чергу призводить до зниження комунікації, дітям складно гуртуватись, об'єднуватись, спільно та злагоджено комунікувати, вирішувати завдання командно. В майбутньому це може призвести до негативних наслідків – невміння співпрацювати, спілкуватися в колективі, аргументувати думки, дослухатись до ідей, враховувати інтереси інших, разом працювати над одним проєктом, і, як наслідок, мати проблеми на робочому місці.

Як бачимо особливої актуальності набуває проблема згуртованості дітей в учнівських колективах, формування толерантних та доброзичливих стосунків у колі однолітків, інтеграції кожної дитини в дитячі та молодіжні спільноти, уміння взаємодіяти та співпрацювати, розвитку в них емпатії, розуміння та формування моральних принципів та норм, духовності, гуманізму, людяності, та розвитку у школярів гуманістичної та стійкої до маніпуляцій свідомості.

Це створює потребу у нових підходах до роботи з учнівським колективом в умовах дистанційного навчання задля формування системи цінностей та культури учнівської молоді, розвитку життєстійкої, цілісної та щасливої особистості, професіонала, громадянина України, який креативно мислить, вмє ризикувати, здатен до успішної самореалізації та розбудови суспільства й економіки, готове змінювати майбутнє та нести відповідальність за ці зміни.

Класний керівник є головним організатором виховної роботи у класі, першим вихователем, консультантом, безпосереднім наставником, який спрямовує виховний процес, співпрацює з учнями, їх батьками, вчителями-предметниками, керівниками гуртків, дитячими та молодіжними громадськими організаціями, організовує і проводить позаурочну роботу. З метою професійного розвитку класних керівників у вирішенні виховних завдань розроблено програму методичного кластеру «Виховний потенціал учнівських колективів в умовах дистанційки: розуміємо схожість та прославляємо різноманітність».

План роботи кластеру містить методичну складову (9 год. – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс (6 год. – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників кластеру протягом року становить 15 годин (0,5 кредити ЄКТС).

Зміст роботи кластеру забезпечує Центр громадянського виховання (керівник Горбенко Т.І.) за участі науково-педагогічних працівників кафедри виховання та розвитку особистості (завідувач Байназарова О.О.).

Мета: розвиток компетентності педагогічного партнерства та емоційно-етичної компетентності класних керівників, підвищення ефективності організації та здійснення виховного процесу в ЗЗСО в умовах дистанційного формату навчання.

Завдання:

- розглянути основні орієнтири ціннісного виховання особистості здобувача освіти, визначити шляхи підвищення ефективності виховання дітей та молоді в умовах дистанційної освіти;
- опрацювати нові форми та методи партнерської взаємодії учасників освітнього процесу щодо розвитку життєстійкої, цілісної та щасливої особистості здобувача освіти;
- сформувані практичні навички щодо організації наскрізного процесу виховання на засадах демократичних, національних, загальнолюдських цінностей з урахуванням дистанційного формату навчання.

Очікувані результати: у процесі навчання слухачі розвинути такі компетентності:

•**компетентність педагогічного партнерства** (здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі);

•**емоційно-етична компетентність** (усвідомлення особистих почуттів, емоцій, потреб та емоційних станів інших учасників освітнього процесу)

Термін роботи: 2025 рік.

Періодичність: 3 заняття по 3 год, тематичний спецкурс-тренінг 6 год., усього 15 год.

Форми роботи: онлайн формат (платформа ZOOM).

Керівник: Горбенко Т.І., завідувач Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академії неперервної освіти».

Цільова аудиторія: класні керівники ЗЗСО.

План роботи

методичного кластеру «Виховний потенціал учнівських колективів в умовах дистанційки: розуміємо схожість та прославляємо різноманітність»

№ з/п	Тема	Форма роботи	Терміни роботи	Кількість годин	Виконавці
1.	Дитячий колектив як осередок соціалізації та розвитку ціннісних орієнтацій особистості	Вебсемінар	Березень	3	Тетяна ГОРБЕНКО Юлія ЗАМАЗІЙ Інна МАЛАКЕЙ

2.	«Молодіжні субкультури: формуємо толерантні стосунки»	Тематичний спецкурс-тренінг	Травень	6	Олена БАЙНАЗАРОВА Тетяна ГОРБЕНКО
3.	Змістовне дозвілля та його роль у формуванні успішної особистості здобувача освіти	Вебсемінар	Вересень	3	Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВОРОШИНА
4.	Способи розв'язання проблемних ситуацій класного колективу: взаємодія та співпраця учасників освітнього процесу	Вебсемінар	Жовтень	3	Тетяна ГОРБЕНКО Марія АСТАХОВА Тетяна РАЗВОДОВА
		Усього		15	

Алла ОСТАПЕНКО
Людмила ЛУЗАН
Олена БАЙНАЗАРОВА
Марія АСТАХОВА
Юлія ЗАМАЗІЙ
Інна МАЛАКЕЙ
Тетяна ГОРБЕНКО

Методичне забезпечення

1. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: Наук. Видання. К.: Либідь, 2003. 280 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. К.: Либідь, 2003. 344 с.
3. Джерело педагогічних інновацій. Компетентнісний підхід в освіті. Науково-методичний журнал. – Випуск № 3 (19). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017.– 148 с.
4. Інфомедійна грамотність онлайн: посібник для тренера / за заг. ред. Тараненко О. / Розроблено в рамках проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність». – Київ: IREX, 2021. – 400 с.
5. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходи щодо її реалізації до 2025 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
6. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>
7. Коростіль Л.А. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229
8. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: [навч. посібник] / Неля Євтихіївна Мойсеюк. К., 2003. 615 с.
9. Мороз О. Як не стати овочем. Інструкція з виживання в інфопросторі. Харків. Віват 2021.
10. Наказ МОН, молоді і спорту України від 31.10.2011 № 1243 «Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів».
11. Подоляк Л.Г. Основи вікової психології. Навчальний посібник. К.: Главник, 2012. 112 с.
12. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей», затверджена Вченими Радами Інституту проблем виховання (протокол № 6 від 02 липня 2018 року) та Інституту модернізації

змісту освіти (протокол № 7 від 26 вересня 2018 року). URL: <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola/>

13. Сидоренко В.В. Концептуальні засади Нової української школи: ціннісно-світоглядний аспект.: збірник матеріалів III-ї Всеукраїнської Інтернет-конференції 18 квітня 2018р. м. Київ. У 2-х частинах: Ч.1./ наукова редакція, упорядкування: В.В. Сидоренко, Я.Л. Швень. К.: Агроосвіта, 2018. 282 с. С. 121-128.

14. Сорока Г.І. Організація виховної роботи: планування, аналіз, методичне забезпечення. Харків, Видавнича група «Основа», 2006.

15. Сорока Г.І. Сучасні виховні системи та технології: навч.-метод. посібник. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2002. 128 с.

16. Указ Президента України від 25.05.2020 №195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>

17. Черних О.О. Керівництво із соціально-педагогічного супроводу формування безпечної поведінки підлітків в Інтернеті: навчально-методичний посібник / Черних О.О. К.: ТОВ ЦП „КОМПРИНТ”, 2017. 104 с.

Додаток 23
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
Хаб «Якісна освіта»»**

**ПРОГРАМА
методичної панорами
«Математика навколо нас: прикладна спрямованість навчання»**

**Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації
учителів математики**

Актуальність програми методичної панорами зумовлена запровадженням нового Державного стандарту базової середньої освіти та необхідністю підготовки педагогів математичної освітньої галузі до роботи за новим стандартом в контексті вимог законодавства та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», а також необхідністю формування готовності вчителів-математиків до реалізації стратегічних завдань розвитку шкільної освіти.

Проблема шкільної математичної освіти набула особливого значення у зв'язку з новим соціальним замовленням щодо мети, завдань і змісту навчання відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» (Указ Президента України від 13.03.2020 р.), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року.

Центрованість навчального процесу на особистість учня вимагає нових підходів до його організації, а саме: істотними ознаками мають бути особистісно орієнтований, компетентнісний та діяльнісний підходи до навчання математики; прикладна орієнтація змісту математики, що передбачає інтегративні засади його добору; укрупнення навчального матеріалу; посилення діяльнісної і творчої складових у змісті освіти, його соціальної ефективності; забезпечення пріоритету розвивальної функції навчання математики; запровадження різних рівнів змісту й вимог до його засвоєння, нових педагогічних технологій, зокрема інформаційних; диференціації навчання (за змістом, рівнями, темпом) з оптимальним поєднанням комплексних і окремих методичних цілей, макро- і мікроструктури навчального процесу.

Пріоритетною проблемою методики практико-орієнтованого навчання математики є розроблення змісту, організаційних форм, методів, прийомів і засобів навчання в умовах сьогодення.

Тому першочергове завдання в навчанні математики – створення нових практико-орієнтованих методик і технологій, використання яких підвищить навчальні досягнення учнів, посилить їх креативність і критичне мислення, допоможе вчителям організувати якісне навчання математики та психологічну підтримку учнів, забезпечить відповідність результатів навчання сучасним освітнім і суспільним запитам.

Тож актуальною є організація роботи методичної панорами з питань опрацювання нових практико-орієнтованих методик і технологій, використання яких підвищить навчальні досягнення учнів і задовольнятиме потреби вчителів математичної освітньої галузі в умовах організації,

планування сучасного уроку. Із цією метою розроблено відповідну програму, яка охоплює методичну складову (9 годин – 0,3 кредиту ЄКТС) та тренінг (6 годин – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників методичної панорами протягом навчального року становить 15 годин (0,5 кредити ЄКТС).

Мета методичної панорами: розвиток предметно-методичної та інформаційно-цифрової компетентностей вчителів математики щодо **опанування нових практико-орієнтованих методик і технологій.**

Завдання:

1. Проаналізувати чинну нормативно-правову базу щодо реалізації Державного стандарту базової середньої освіти.
2. Навчити вчителів-математиків складати компетентнісно орієнтовані завдання.
3. Сформулювати в педагогів уміння реалізувати інтегроване навчання в освітній процес з математики.
4. Сприяти набуттю вчителями-математиками вмінь послуговуватися цифровими інструментами під час організації освітнього процесу.

Очікувані результати: під час навчання вчителі вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

предметно-методичну (здатність моделювати зміст освітнього процесу відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених державними стандартами);

інформаційно-цифрову (здатність послуговуватися різноманітними сервісами та цифровими інструментами під час організації освітнього процесу з математики).

Термін роботи методичної панорами: 2025 рік.

Періодичність: 3 заняття по 3 академічні години, 1 тренінг - 6 академічних годин. Усього — 15 годин.

Форми роботи: вебсеінар, вебсеінар-практикум, онлайн-тренінг, підсумковий вебсеінар-рефлексія.

Керівники:

Кравченко З.І., доцент кафедри методики природничо-математичної освіти, методист Центру методичної та аналітичної роботи,

Василенко Ю.М., старший викладач кафедри методики природничо-математичної освіти.

Цільова аудиторія: учителі математики закладів загальної середньої освіти територіальних громад області (за бажанням).

**План роботи методичної панорами
«Математика навколо нас: прикладна спрямованість навчання»**

№ з/п	Тема	Форма реалізації	Термін роботи	Кількість годин	Виконавці
-------	------	------------------	---------------	-----------------	-----------

1.	Реалізація змістово-методичної лінії практико орієнтованого навчання. Методика складання компетентнісно орієнтованих завдань з математики	Вебсеінар	Березень	3	Зоя КРАВЧЕНКО
2.	Упровадження інтегрованого навчання на уроках математики	Вебсеінар -практикум	Квітень	3	Зоя КРАВЧЕНКО
4.	Цифровий кейс сучасного педагога	Тренінг	Травень 2025	6	Світлана КАПЛУН Юлія ВАСИЛЕНКО Ольга СВІТЛИЧНА
5.	Організація проєктної діяльності на уроках математики. Підведення підсумків роботи методичної панорами.	Підсумкови й вебсеінар-рефлексія	Жовтень 2025	3	Зоя КРАВЧЕНКО Наталія ЩЕДРИНА
	Усього годин			15	

Алла ОСТАПЕНКО
Людмила ЛУЗАН
Юлія ПОСМІТНА
Світлана КАПЛУН
Зоя КРАВЧЕНКО
Юлія ВАСИЛЕНКО

Методичне забезпечення

1. Буковська О. І., Васильєва Д. В. Логіка. 7 клас : зошит-конспект. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019. 80 с.
2. Васильєва Д. В., Вашуленко О. П., Волошена В. В. Методика компетентнісно орієнтованого навчання математики в ліцеї на рівні стандарту : методичний посібник. [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2021. 175 с.
URL: <https://undip.org.ua/library/metodyka-kompetentnisno-orientovanoho-navchannia-matematyky-v-litsej-na-rivni-standartu-metodychnyyposibnyk/>
3. Васильєва Д.В., Вашуленко О.П. Практикум з алгебри для 7–9 класів. — Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. — 37 с.
URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739765/>
4. Модельні навчальні програми для 5-9 класів нової української школи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitniprogrami/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsyaopetapno-z-2022-roku>
5. Наказ Міністерства освіти й науки України № 1093 від 02.08.2024 року «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>

6. «Про освіту» Закон України (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>
7. «Про повну загальну середню освіту» Закон України (16 січня 2020 р) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>

Додаток 24
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб «Інклюзивна освіта»**

**Програма
інклюзивного марафону «Інклюзивний простір в умовах закладу дошкільної освіти»
для педагогічних працівників ЗДО**

Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників ЗДО

Актуальність. Розвиток сучасного суспільства України і процеси інтеграції в європейську спільноту гостро ставлять питання забезпечення соціального захисту громадян України та особливо тих, хто потребує його найбільше, зокрема, це діти з особливими освітніми потребами. Актуальність зазначеної проблеми зумовлена тенденцією до зростання кількості дітей, які потребують інклюзивної освіти, яка б сприяла їхній соціальній адаптації та інтеграції в активне суспільне життя.

Інклюзивне навчання є способом побудови освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти, яке передбачає включення дитини з особливими освітніми потребами до освітнього процесу спільно з іншими вихованцями групи. Таким чином, систематична, комплексна та різнорівнева діяльність щодо розбудови ефективної системи інклюзивної освіти в закладах дошкільної освіти Харківської області є необхідною умовою забезпечення права на якісну освіту для дітей з особливими освітніми потребами.

Як свідчить практика запровадження інклюзивного навчання в Україні, педагоги, які звикли працювати за налагодженою системою, апробованими навчальними планами, виявилися ні мотиваційно, ні змістовно, ні особистісно не готовими до нових вимог, які ставить перед ними інклюзивна освіта. Крім того, велику роль відіграє і недостатність у педагогів знань про особливості розвитку, навчання й виховання дітей з особливими освітніми потребами. І цілком можна зрозуміти занепокоєння вихователя, у групу якого потрапляє така дитина. Адже це викликає низку запитань стосовно організації освітнього процесу, його дидактичного та технічного забезпечення, адекватного оцінювання потенційних можливостей дітей з психофізичними порушеннями, врахування їх індивідуальних особливостей, взаємодії дитячого колективу, батьків та дитини з ООП.

З метою професійного розвитку педагогів з цих питань розроблено програму інклюзивного марафону. Вибір теми «Інклюзивний простір в умовах закладу дошкільної освіти» для педагогічних працівників ЗДОу 2025 році обумовлено основними нормативними актами щодо інклюзивної освіти дітей з ООП і підтверджено опитуваннями та індивідуальними зверненнями педагогів щодо організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами.

Програма інклюзивного марафону містить методичну складову (9 год. – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 год. – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗДО протягом навчального року становить 15 годин (0,5 кредитів ЄКТС).

Мета: підвищення організаційної, психологічної та інклюзивної компетентності педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Завдання:

- ознайомити з особливостями організації психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП в ЗДО;
- окреслити основні принципи адаптації та соціалізації дітей з ООП в закладі дошкільної освіти;
- удосконалити практичні навички щодо використання цифрових технологій в освітньому процесі;
- висвітлити особливості партнерської взаємодії учасників освітнього процесу.

Очікувані результати роботи марафону:

У результаті навчання та успішного засвоєння програми слухачі вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

- організаційна (здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності дітей);
- психологічна (здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості дітей);
- інклюзивна (здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожної дитини, залежно від його індивідуальних потреб, можливості, здібності та інтересів).

Формат проведення: дистанційний (на платформі Zoom).

Термін роботи: 2025 рік.

Періодичність: 3 засідання протягом року + тематичний спецкурс-тренінг.

Форми роботи: науково-методичні та науково-практичні вебсемінари, тематичний спецкурс-тренінг.

Керівники: Малакей І.С., завідувачка Ресурсного центру з підтримки інклюзивної освіти.

Цільова аудиторія: вихователі-методисти, вихователі, практичні психологи ЗДО.

**План роботи інклюзивного марафону
«Інклюзивний простір в умовах закладу дошкільної освіти»**

№ з/п	Тематика	Форма проведення	К-сть годин	Термін	Відповідальні
1.	«Сучасні підходи до організації психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП в ЗДО»	Науково-методичний вебсемінар	3	Лютий	Інна МАЛАКЕЙ Маріанна КОЧЕНГІНА Анастасія ВІТЮК Тетяна ЧОТІЙ Світлана ЖДАНОВА
2.	«Створення психологічно	Науково-	3	Березень	Інна МАЛАКЕЙ

	комфортного інклюзивного середовища для успішної адаптації та соціалізації дітей з ООП»	практичний вебсеминар			Маріанна КОЧЕНГІНА Анастасія ВІТЮК Тетяна ЧОТІЙ Оксана ЗАЛІСЬКА
3.	«Створення відкритого освітнього простору засобами цифрових технологій»	Тематичний спецкурс-тренінг	6	Квітень	Світлана КАПЛУН Юлія ВАСИЛЕНКО Інна МАЛАКЕЙ
4.	«Партнерство в освітньому процесі: основні принципи, підходи та форми взаємодії»	Науково-практичний вебсеминар	3	Травень	Інна МАЛАКЕЙ Анастасія ВІТЮК Тетяна ЧОТІЙ

Алла ОСТАПЕНКО
Людмила ЛУЗАН
Інна МАЛАКЕЙ
Маріанна КОЧЕНГІНА
Світлана КАПЛУН
Юлія ВАСИЛЕНКО

Методичне забезпечення

1. Конвенції ООН про права дитини
2. Конвенція про права осіб з інвалідністю
3. Конституція України
4. Закон України від 21.03.1991 № 875-XII (зі змінами) «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»
5. Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI (зі змінами) «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»
6. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами) «Про освіту»
7. Закон України від 06.09.2018 № 2541-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг»
8. Закон України від 06.06.2024 № 3788-IX «Про дошкільну освіту»
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2017 № 88 (зі змінами) «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами»
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.04.2019 № 530 (зі змінами) «Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти».
11. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.06.2024 р. № 527-р «Про схвалення Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації на 2024-2026 роки»
12. Наказ МОН України від 01.10.2010 № 912 «Про затвердження концепції розвитку інклюзивного навчання»
13. Наказ МОН України від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження Примірною положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»

14. Наказ МОН України від 06.09.2018 № 977 «Деякі питання комплексної оцінки розвитку дітей з особливими освітніми потребами»
15. Наказ МОН України від 17.04.2019 № 515 «Про надання грифа «рекомендовано Міністерством освіти і науки України» навчальній літературі для дітей з особливими освітніми потребами»
16. Лист МОН України від 29.03.2022 №1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»
17. Лист МОН України від 08.06.2022 №4/1196-22 «Про методичні рекомендації щодо визначення освітніх труднощів та рівнів підтримки у дітей раннього та дошкільного віку»
18. Лист МОН України від 15.06.2022 № 1/6435-22 «Щодо забезпечення освіти осіб з особливими освітніми потребами»
19. Лист МОН України від 04.09.2024 № 6/688-24 «Про методичні рекомендації»
20. Методичні рекомендації Українського інституту розвитку освіти щодо організації психолого-педагогічної та корекційно-розвивальної роботи зі здобувачами освіти з інтелектуальними труднощами в умовах інклюзивного навчання

Додаток 25
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
хаб 2 «Якісна освіта»**

ПРОГРАМА

**відкритого онлайн-тренінгу для вчителів інформатики
«Інформатика. Подолання освітніх втрат. Алгоритмізація та програмування»**

Компонент комплексної програми
підвищення кваліфікації педагогічних
працівників за різними напрямками

Актуальність. На Всесвітньому економічному форумі (жовтень 2020) були визначені ТОП-10 навичок, які будуть потрібні для роботи через 5 років. До групи Використання технологій і розвиток увійшли створення технологій та програмування.

Державним стандартом базової середньої освіти (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2022 р. № 972) як складову інформаційно-комунікаційної компетентності в інформаційній галузі визначено вміння застосовувати алгоритмічний підхід та обчислювальне мислення для планування, розроблення і налагодження програмних проєктів для ефективного розв'язання задач і творчого самовираження. Також, відповідно до Державного стандарту, алгоритми і програми входять до базових знань, якими мають оволодіти учні.

Алгоритмізація та програмування впливає на розвиток обчислювального мислення, яке допомагає побачити розв'язок задачі, до якого можна застосувати цифрові інструменти, вирішувати складні проблеми та створювати нові рішення. Крім того, вивчення програмування розвиває уважність, наполегливість, зосередженість – уміння, які знадобляться в різноманітних ситуаціях і поза уроками та школою взагалі. З огляду на це на вивчення змістової лінії «Алгоритми та програми» має приділятися не менше 40% загального навчального часу.

У свою чергу рівень підготовки учнів у галузі алгоритмізації та програмування в період пандемії COVID та повномасштабної війни зазнав значних освітніх втрат, про що свідчать результати виступу учнів закладів освіти області на всіх етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики.

Таким чином, зміна концепції викладання змістовної лінії «Алгоритми та програми» в Новій українській школі, збільшення кількості годин, з одного боку, та суттєве оновлення складу вчителів інформатики закладів освіти Харківщини, яке відбулося в останній час, і відповідність рівня їх професійної підготовки новими вимогами до навчання програмуванню, з іншого боку, обумовлюють актуальність розроблення програми відкритого онлайн-тренінгу та організація підвищення кваліфікації вчителів інформатики, що сприятиме поглибленню теоретичних знань учителів щодо методики навчання інформатики в світлі концепції Нової української школи та оволодінню ними практичних навичок в галузі програмування.

План роботи відкритого онлайн-тренінгу містить практико орієнтовану методичну складову (9 год. – 0,3 кредиту ЄКТС) та навчальний тренінг (6 год. – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників онлайн-тренінгу становить 15 годин (0,5 кредити ЄКТС).

Зміст роботи відкритого онлайн-тренінгу забезпечує Центр медіа та інформаційних технологій (керівник Посмітна Ю.А.) у співпраці за згодою з Молодіжним науковим товариством «Q-bit» (керівник Арзубов М.О.) та кафедрою методики природничо-математичної освіти (завідувач Каплун С.В.).

Мета: розвиток предметно-методичної та інформаційно-цифрової компетентностей вчителів щодо реалізації змістової лінії «Алгоритми та програми» інформатичної освітньої галузі 7-х класів відповідно до концепції НУШ та вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

Завдання:

- знайомство з базовими принципами програмування;
- освоєння основних алгоритмічних конструкцій та їх реалізація мовою програмування;
- формування умінь складати програму для вирішення поставлених задач;
- оволодіння методичними аспектами викладання програмування та подолання освітніх втрат.

Очікувані результати: удосконалення та розвиток професійних компетентностей:

• **предметно-методичної** (здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти; добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти);

• **інформаційно-цифрової** (здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси).

Термін роботи: травень-червень 2025 року.

Форми роботи: науково-методичні вебсемінари з самостійною практичною роботою, навчальний тренінг.

Керівник: Ставицький С.Б., завідувач Центру медіа та інформаційних технологій КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Цільова аудиторія: вчителі інформатики.

ПРОГРАМА
відкритого онлайн-тренінгу для вчителів інформатики

№ з/п	Тематика	Форма реалізації	Кількість годин	Термін проведення	Відповідальні
1.	Основні поняття алгоритмізації. Педагогічний дизайн вивчення програмування в 7-9 класах НУШ	Вебсемінар	3	Травень	Сергій СТАВИЦЬКИЙ
2.	Основні алгоритмічні конструкції. Вирішення компетентнісних задач.	Вебсемінар	3	Травень	Сергій СТАВИЦЬКИЙ
3.	Принципи ООП. Проєктне навчання на уроках інформатики.	Вебсемінар	3	Червень	Сергій СТАВИЦЬКИЙ
5.	Основи алгоритмізації та програмування	Тематичний спецкурс-тренінг	6	Червень	Юлія ВАСИЛЕНКО Сергій СТАВИЦЬКИЙ
Усього годин			15		

Алла ОСТАПЕНКО
Сергій СТАВИЦЬКИЙ
Світлана КАПЛІУН
Юлія ВАСИЛЕНКО

Використані джерела

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Модельні навчальні програми з інформатики [Електронний ресурс]. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/informatychna-osvitnia-haluz/>
4. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>.
5. Караванова Т.П. Методика розв'язання алгоритмічних задач. Основи алгоритмізації програмування: навчально-методичний посібник для вчителів. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2013. – 460 с.
6. Інформатика. Методичні рекомендації для вчителів на 2024/25 рік [Електронний ресурс]. URL: <https://osvita.ua/school/metod-rekom/93012/>

Інтернет ресурси

7. <http://schoololymp.byethost32.com> – Школа олімпійського резерву при Вінницькій академії неперервної освіти.

8. <http://www.uoi.in.ua> – Всеукраїнська олімпіада з інформатики.
9. <http://www.e-olimp.com.ua> – E-Olimp система підготовки та проведення олімпіад з інформатики.
10. <http://www.qbit.org.ua> – Молодіжне наукове товариство QBit.

Методичний клуб для методистів та керівників гуртків закладів позашкільної освіти
«Пошук ефективних шляхів подолання освітніх втрат і розривів у позашкільлі».

Додаток 26
до наказу КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від 30.12.2024 № 110

**Регіональний проєкт підвищення якості освіти
«Освітній технопарк Харківщини – 2030»
ХАБи «Професійний розвиток педагога», «Педагогічна творчість»**

ПРОГРАМА

Методичний клуб

**«Пошук ефективних шляхів подолання освітніх втрат і розривів у позашкільлі»
для методистів та керівників гуртків закладів позашкільної освіти**

**Компонент освітньої програми
підвищення кваліфікації за напрямом
«Педагогічні працівники закладів
позашкільної освіти»**

Актуальність. Функціонування системи освіти в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів, ефективних педагогічних та інформаційних технологій, інноваційних форм методів організації освітнього процесу.

Нині українська освіта зіткнулася з численними викликами: вимушеними перервами в навчанні, знищенням закладів освіти, відсутністю очного навчання та обмеженим доступом до нього, значними обмеженнями для реалізації дистанційної освіти, викликаними перебоями з електроенергією та інтернетом, що призвело до освітніх втрат і розривів. Оперативно реагувати на освітні втрати мають і заклади позашкільної освіти. Усупереч перешкодам гурткові заняття мають стати ключем до відновлення відчуття надії та можливостей для майбутнього, допомагаючи дитині знайти своє місце в нових реаліях.

Згідно з методичними рекомендаціями Міністерства освіти і науки України щодо організації освітньої діяльності в закладах позашкільної освіти в умовах збройної агресії російської федерації пріоритетом у педагогічній діяльності кожного педагогічного працівника закладів позашкільної освіти всіх типів є національно-патріотичне виховання дітей та молоді.

Бойові дії, що відбуваються в Україні через збройну агресію російської федерації, є стресом для усіх учасників освітнього процесу. І дорослі, і діти потребують психосоціальної підтримки, формування соціальної згуртованості та навчання учасників освітнього процесу життєвим навичкам, рекомендацій щодо дій у стані стресу, порад щодо реагування на стрес в екстремальних травматичних умовах, технологій відновлення.

Основну увагу педагога повинні звернути на розвиток у дітей здатностей до адаптації, готовності до трансформації й безстресового прийняття змін, умінь генерування креативних рішень, ініціювання конструктивного розв'язання різноманітних суспільно-політичних проблем, відповідального користування особистими свободами і поважання прав іншої людини, навичок продуктивної самореалізації в обраному виді діяльності й проявів просоціальної громадянської позиції. Найефективнішим методом такої підготовки підростаючого покоління є формування досвіду успішної життєдіяльності, яка не тільки орієнтується на особистісний розвиток, але й

дозволяє ефективно гармонізувати потреби особистості у самореалізації з потребами локальних спільнот, громади і суспільства.

Формою взаємодії з методистами та керівниками гуртків закладів позашкільної освіти у 2025 році обрано «методичний клуб» – форму роботи, яка сприяє створенню сприятливого психологічного клімату групи слухачів, створює умови для обговорення педагогічних проблем у невимушеній обстановці, викликає слухачів на відверту розмову, жваве обговорення бажання ділитися досвідом.

Вибір теми «методичного клубу» для методистів і керівників гуртків закладів позашкільної освіти «Пошук ефективних шляхів подолання освітніх втрат і розривів у позашкільлі» у 2025 році обумовлено основними нормативними актами: Законом України «Про освіту», «Про позашкільну освіту»; Концепцією «Нова українська школа»; Стратегією розвитку позашкільної освіти; Концепцією національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затвердженій наказом Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року № 527, проєктом Концепції позашкільної освіти в умовах воєнного стану, Рекомендаціями МОНУ щодо організації програм із надолуження освітніх втрат.

Мета: удосконалення та підвищення рівня предметно-методичної, психологічної та інноваційної професійних компетентностей методистів та керівників гуртків закладів позашкільної освіти щодо педагогічного пошуку шляхів подолання освітніх втрат і розривів у позашкільлі.

Основні завдання програми:

- поглибити та розширити знання й практичні навички методистів і керівників гуртків закладів позашкільної освіти щодо психолого-педагогічної підтримки учасників освітнього процесу, ефективних технологій відновлення та подолання освітніх втрат;
- сформуванню та розвинути в методистів і керівників гуртків теоретичні основи формування соціально успішної особистості в умовах позашкільля;
- узагальнити досвід педагогів з формування патріотичних почуттів вихованців на заняттях гуртка;

Очікувані результати навчання:

У результаті навчання та успішного засвоєння програми слухачі вдосконалять та розширять такі професійні компетентності:

- предметно-методичну (здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів, вихованців, слухачів; здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання здобувачів освіти на засадах компетентнісного підходу; здатність формувати ціннісні ставлення в учнів);
- психологічну (здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості здобувачів освіти; здатність використовувати стратегії роботи з учасниками освітнього процесу, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; здатність формувати мотивацію учнів, вихованців, слухачів та організувати їхню пізнавальну діяльність);
- здатність до навчання впродовж життя (здатність здійснювати власний професійний розвиток, здатність до інноваційної діяльності).

Цільова аудиторія: методисти та керівники гуртків закладів позашкільної освіти.

Термін роботи: 2025 рік

Періодичність: 3 заняття по 3 год, тематичний спецкурс-тренінг 6 год, усього 15 год.

Форми роботи: науково-практичні вебсемінари.

Формат проведення: онлайн (на платформі Zoom).

Керівник:

Вороніна Г.Л., методист центру громадянського виховання, кандидат педагогічних наук.

**План роботи методичного клубу
«Пошук ефективних шляхів подолання освітніх втрат і розривів
у позашкільлі»**

№ з/п	Тема	Форма	Кількість годин	Термін	Відповідальні
1.	Освітні втрати та розриви: педагогічний пошук шляхів подолання	науково-практичний вебсеминар	3	лютий	Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВОРОНІНА
2.	Психоемоційні ресурси педагога-позашкільника під час війни: педагогічний аспект	тематичний спецкурс-тренінг	6	березень	Олена БАЙНАЗАРОВ А Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВОРОНІНА
3.	Роль керівника гуртка у формуванні соціально успішної особистості	науково-практичний вебсеминар	3	квітень	Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВОРОНІНА Л.
4.	Формування патріотичних почуттів на заняттях гуртка: технології, що працюють	науково-практичний вебсеминар	3	травень	Тетяна ГОРБЕНКО Галина ВОРОНІНА
			Усього: 15 год		

Алла ОСТАПЕНКО
Людмила ЛУЗАН
Олена БАЙНАЗАРОВА
Сергій СТАВИЦЬКИЙ
Людмила ВОРФЛІК
Тетяна ГОРБЕНКО
Галина ВОРОНІНА

Методичне забезпечення

1. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про позашкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
3. Візія майбутнього освіти і науки України.
URL: https://osvita.ua/doc/files/news/895/89546/Viziya_maybutnoho_osvity_i_nauky_Ukrayin.pdf
4. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> .

5. Енциклопедія позашкільної освіти / РДГУ, НМЦ інноваційних технологій виховного процесу НАНП України, РОППО; головний ред. Г.П. Пустовіт. Рівне: О. Зень, 2017. 525 с.
6. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року № 527. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
7. Концепція «Нова українська школа». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/> .
8. Курс підвищення кваліфікації «Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу під час та після завершення воєнних дій», затверджений Вченою радою Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (протокол № 5 від 29.06.2022).URL: <http://surl.li/esrpf>.
9. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність: Науково-методичний збірник / за загальною ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек». 2022. 140 с. URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2022/Mizhn.serpn.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Nauk-metod.zbirnyk-Osv.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu-%20Innovatsiyna.ta.proyektna.diyalnist.pdf>
10. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей: Київ, 2018. 40 с.
11. Проєкт Концепції позашкільної освіти в умовах воєнного стану URL: <https://pou.org.ua/wp-content/uploads/Kontseptsiya-pozashkilnoyi-osvity-v-umovah-voyennogo-stanu.pdf>
12. Про організацію освітньої діяльності в закладах позашкільної освіти у 2023/2024 навчальному році. URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/64e/df5/e30/64edf5e3098b3964282432.pdf>
13. Рекомендації щодо організації програм з надолуження освітніх втрат. URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2023/07/31/Unicef.Immidiate.actions.frame.proofreading.ua.1-31.07.2023.pdf>
14. Стратегія розвитку позашкільної освіти / за заг. ред. проф. О.В. Биковської. К.: ІВЦ АЛКОН, 2018. 96 с. URL:<http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23320/Stratehiiia%20Rozvytku%20Pozashkilnoi%20Osvity.pdf;jsessionid=BD7C62C9B58CEC9649B17B1E7D1EA8BF?sequence=1>
15. Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватись? Як допомогти подолати? Довідник для широкого кола фахівців. Київ, 2020. 192 с.
16. Травматичні події:психологічна підтримка та самопомога. URL: <https://rm.coe.int/traumatic-events-ukr-/1680a765d4>